

JAARVERSLAG

2022

**STICHTING
CHRISTELIJKE SCHOLENGROEP
DE WAARD
OUD-BEIJERLAND**

Inhoud

A.	Bestuursverslag.....	3
	Voorwoord.....	3
	1. Kernactiviteiten	4
	2. Organisatie.....	7
	3. Onderwijs & kwaliteit	13
	4. Personeel & professionalisering.....	28
	5. Huisvesting	31
	6. Financieel beleid.....	33
	7. Risicomanagement	41
	8. Continuïteitsparagraaf.....	44
	9. Verslag Raad van Toezicht.....	48
B.	Jaarrekening.....	51
	1. Grondslagen.....	51
	2. Financiële instrumenten en risicobeheersing	56
	3. Balans per 31 december 2022 na resultaatbestemming	57
	4. Staat van baten en lasten 2022	58
	5. Kasstroomoverzicht 2022	59
	6. Toelichting op de te onderscheiden posten op de balans	60
	7. Model G: Verantwoording subsidies	64
	8. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	64
	9. Toelichting op de staat van baten en lasten	65
	10. Verbonden partijen	69
	11. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	70
	12. Verantwoording werkdrankmiddelen en NPO-middelen	73
	13. Bestemming van het resultaat 2022	74
	14. Ondertekening van de Jaarrekening 2022.....	75
C.	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	76
D.	Bijlagen	81
	1. Geconsolideerde balans - inclusief Vermogensbeheer De Waard.....	81
	2. Geconsolideerde staat van baten en lasten - inclusief Vermogensbeheer De Waard.....	81
	3. Gegevens van de rechtspersoon	83

A. Bestuursverslag

Voorwoord

Met tevredenheid bied ik namens stichting CSG De Waard het jaarverslag aan met daarin onze verantwoording over het gevoerde beleid en de resultaten van CSG De Waard in 2022.

Dit jaarverslag geeft een beeld van de gang van zaken bij CSG De Waard gedurende het verslagjaar 2022 en beschrijft daarbij van invloed zijnde interne en externe ontwikkelingen. Een belangrijk onderdeel van dit jaarverslag is de jaarrekening. Om de leesbaarheid te vergroten zijn de cijfers en overzichten van commentaar voorzien.

Wij zien het jaarverslag als één van de middelen om verantwoording af te leggen over de ontwikkelingen in onze organisatie. Op vele fronten wordt er hard gewerkt binnen onze organisatie. Wij willen ons daarover publiekelijk verantwoorden. Deze openheid past bij ons christelijk onderwijs. We staan voor 'bijzonder goed onderwijs'. Transparantie en verantwoording horen daarbij.

Al met al was 2022 een zeer intensief jaar voor CSG De Waard in zowel intern als extern perspectief. We hebben hard gewerkt aan het ontwikkelen van het koersplan 2022-2024. In dit bestuursverslag leest u daar meer over. Ik wens u veel leesplezier toe en nodig u van harte uit contact op te nemen om het gesprek hierover te voeren.

Het jaarverslag van Stichting CSG De Waard is opgesteld door de afdeling financiën en de bestuurder a.i. van CSG De Waard en gecontroleerd door Mazars NV.

J. (Jan) Winters

Bestuurder a.i.

1. Kernactiviteiten

CSG De Waard stelt zich ten doel scholen voor protestants-christelijk onderwijs in stand te houden. De taak van de organisatie is de belangen te behartigen van deze bijzondere onderwijsvorm in de breedste zin van het woord. De activiteiten bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs. De scholen van de Stichting zijn ingericht voor het geven van:

- Basisonderwijs;
- Speciaal Basisonderwijs;
- Speciaal Onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen.

1.1 Visie en Missie

Visie

CSG De Waard gaat uit van de Bijbel als Woord van God en beoogt zich in al haar werkzaamheden te laten leiden door het evangelie van Jezus Christus. In ons onderwijs richten wij ons op:

- de levensbeschouwelijke identiteit,
- de onderwijskwaliteit en
- de kwaliteit van opvoeding en vorming.

Wij kennen aan deze drie elementen een gelijke waarde toe. Zie voor meer informatie ons visie-document op de website.

Missie

Onze scholen zijn open christelijke scholen en voor iedereen toegankelijk. Ze nemen een herkenbare plaats in binnen de Hoeksche Waard en onderscheiden zich door hun signatuur en kwaliteit. Onze missie luidt daarom: "**CSG De Waard: voor bijzonder goed onderwijs**".

Strategisch Koersplan 2022-2024:

In oktober 2021 heeft de eindevaluatie van de zes thema's van het Strategisch Beleidsplan 2017-2021 plaatsgevonden. De belangrijkste vier thema's die meegenomen zijn naar het nieuwe strategische koersplan zijn:

1. Begrijpend lezen;
2. Rekenen;
3. 21ste eeuwse vaardigheden.
4. Richting/kaders voor csg, uitwerking per school; wel of niet actief meedoen in een pilot voor anders organiseren van onderwijs.

De analyse per school laat verder zien dat onder andere binnen de scholen verschillende ambities uit diverse thema's nog aandacht verdienen.

Tijdens meerdere momenten op diverse directieberaden, een studiedag en de directie tweedaagse zijn mogelijke nieuwe grote thema's via een kwadrant onder alle directeuren uitgezet en doordacht.

Dit heeft geleid tot een herziene visie, de kernwaarden Vertrouwen, Veiligheid, Verantwoordelijkheid, Verbinding en Verrijking en een SWOT analyse. Dit alles heeft bijgedragen aan de totstandkoming van de Strategische Koers 2022-2024. De koers is opgesteld om richting te geven aan de ambities en het handelen van CSG De Waard, te inspireren en uit te dagen. Deze koers brengt focus aan op drie specifieke thema's:

1. Bijzonder Goed Onderwijs;
2. Bijzonder Goed Werkgeverschap;
3. De Professioneel Lerende Organisatie.

Deelnemers met verschillende functies en rollen namen in 2022 deel aan deze thematafels. Voor Onderwijs en Kwaliteit is dit de thematafel Bijzonder Goed Onderwijs.

Bij CSG De Waard geloven we dat Bijzonder Goed Onderwijs draait om het volledig ontwikkelen van onze leerlingen. We richten ons niet alleen op het bevorderen van hun cognitieve vaardigheden, maar we vinden het ook belangrijk om aandacht te besteden aan de sociaal-emotionele, fysieke, creatieve en burgerschapsontwikkeling van onze leerlingen. We willen dat onze leerlingen een brede basis aan kennis en vaardigheden ontwikkelen, waarbij begrijpend lezen als een belangrijke basiscompetentie geldt. Wij vinden dat begrijpend lezen niet alleen een vaardigheid is die nodig is voor het begrijpen van teksten, maar ook voor het ontwikkelen van kritisch denken en probleemoplossend vermogen.

Over het ontwikkelthema Bijzonder Goed Onderwijs doen we de volgende bestuurlijke uitspraken:

- Bijzonder Goed Onderwijs staat bij CSG De Waard in het teken van de leerling centraal te stellen. Dit betekent dat we het belangrijk vinden om te luisteren naar de leerbehoeften en talenten van al onze leerlingen, zodat we uitdagend en toekomstgericht onderwijs kunnen bieden dat op maat is gemaakt voor hun behoeften.
- Het bieden van onderwijs van hoge kwaliteit is een belangrijk doel van CSG De Waard. Dit betekent dat we niet alleen aandacht besteden aan basisvaardigheden zoals taal, rekenen en wetenschap, maar ook aan brede persoonlijke en maatschappelijke vorming. Door aandacht te besteden aan deze bredere aspecten van leren, helpen we onze leerlingen om zich te ontwikkelen tot kritische denkers en verantwoordelijke burgers.
- Bijzonder goed om een inclusieve en gelijke leeromgeving te bieden, waarin alle leerlingen de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen en waarin actief wordt bijgedragen aan hun persoonlijke en maatschappelijke vorming tot betrokken en verantwoordelijke burgers.
- Om Bijzonder Goed Onderwijs te kunnen bieden, werkt CSG De Waard met gemotiveerde leerkrachten en schoolleiders die zich individueel en collectief ontwikkelen in hun professionaliteit. We bieden onze medewerkers de mogelijkheid om zichzelf te ontwikkelen en uit te dagen, zodat ze hun eigen talenten en expertise kunnen inzetten ten behoeve van onze leerlingen.
- Om Bijzonder Goed Onderwijs te bieden, zorgen we bij CSG De Waard voor goede en frisse schoolgebouwen, moderne leermethodes en hoogwaardige materialen en hulpmiddelen die ten dienste staan van ons onderwijs. Door te investeren in moderne technologie en materialen, creëren we een omgeving die het leren ondersteunt en stimuleert.
- Bijzonder Goed Onderwijs bij CSG De Waard betekent ook dat we ons richten op de toekomst. We bieden uitdagend en toekomstgericht onderwijs dat inspeelt op de snelle veranderingen in de samenleving. Dit betekent dat we ons richten op digitale vaardigheden, kritisch denken en probleemoplossend vermogen, zodat onze leerlingen voorbereid zijn op de uitdagingen van de 21e eeuw.

Ontwikkelingen

Operationalisering van de Strategische Koers 2022-2024 vindt plaats op zowel stichtings- als schoolniveau. De zestien scholen die samen CSG De Waard vormen, hebben het Koersplan als uitgangspunt genomen voor hun nieuwe schoolplannen voor de periode 2023-2027 passend bij de specifieke ontwikkeling van hun school

1.2 Doelen

Onze doelen zijn vastgelegd in het [Strategisch Beleidsplan](#) “Leren op niveau” voor de periode van 2017-2021. Het “Leren op niveau” heeft een tweeledige betekenis. In de eerste plaats drukken we hiermee uit dat alle leerlingen op hun eigen niveau onderwijs volgen. Ons onderwijsaanbod sluit aan bij de mogelijkheden en leerbehoeften van de leerlingen. In de tweede plaats verwijst de titel naar de hoge kwaliteit van het onderwijsaanbod. Dat betekent dat we werken met moderne

leermethoden en hulpmiddelen in goed geoutilleerde schoolgebouwen, maar vooral dat we zorgen voor uitstekend toegeruste, professionele leerkrachten die met passie voor de kinderen hun vak uitoefenen.

De Strategische Beleidsthema’s van CSG De Waard komen voort uit onze visie en missie, een reflectie op veranderingen in de maatschappij in het algemeen en de Hoeksche Waard in het bijzonder en de actuele onderwijskundige inzichten:

1. Onderwijs op maat;
2. Leren in de 21ste eeuw;
3. Brede vorming;
4. Doorgaande ontwikkeling;
5. Christelijke identiteit.

1.3 Werkwijze en strategie om beleidsdoelen te halen

Er is een heldere scheiding tussen bestuurlijk opereren enerzijds en de dagelijkse leiding anderzijds. Wij volgen de Code Goed Bestuur en passen deze op één uitzondering na ook toe. De uitzondering betreft dat ouders van kinderen op onze scholen niet in de Raad van Toezicht mogen. Wij wijken hier bewust van af, omdat we vinden dat het juist extra betrokkenheid geeft. De Raad van Toezicht hanteert duidelijke kaders waarbinnen het College van Bestuur en het management kan opereren. Zij zijn ook verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding, de beleidsuitvoering en de dagelijkse leiding.

Per schooljaar wordt er gewerkt met een jaarkalender met onderwerpen. Voor de meest cruciale processen wordt de stapsgewijze ‘*plan-do-check-act*’-systematiek gebruikt. Ook binnen de scholen wordt deze systematiek gebruikt om de gestelde doelen te bereiken.

1.4 Beleidsuitvoering

De Raad van Toezicht bepaalt de beleidskaders en formuleert de handelingsruimte van het College van Bestuur. Het College van Bestuur treedt op als bevoegd gezag en draagt de eindverantwoordelijkheid voor de gehele organisatie. Er is sprake van een two-tier model, waarbij de bestuurlijke bevoegdheden bij de bestuurder liggen en de toezichthoudende rol bij de Raad van Toezicht.

Bij de uitvoering van het beleid wordt de bestuurder ondersteund door het bovenschools MT en het bestuursbureau. De besluitvorming en uitvoering van het beleid geschiedt altijd in overleg met de scholen (Directieberaad) en de medezeggenschapsorganen (MR/GMR).

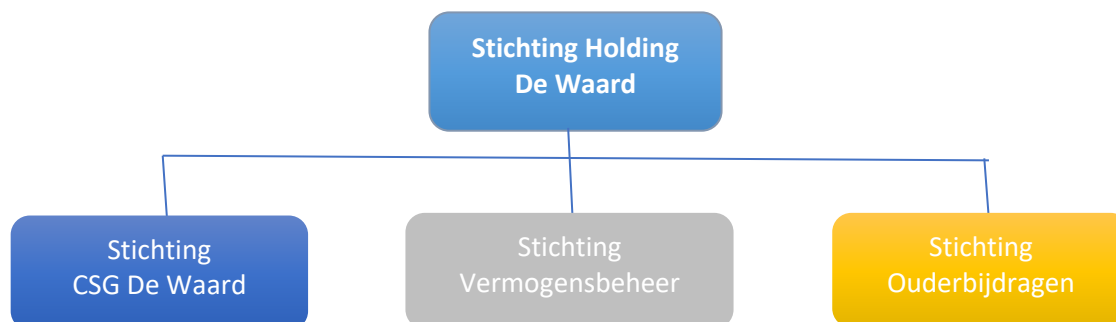
1.5 Kenmerken CSG De Waard

Om een beeld te krijgen van onze stichting zullen we in de volgende hoofdstukken per terrein laten zien hoe wij werken om onze doelen te bereiken.

2. Organisatie

2.1 Juridische Structuur

De Christelijke Scholengroep De Waard maakt onderdeel uit van de Stichting Holding De Waard. Onder de Holding ressorteren de volgende rechtspersonen:

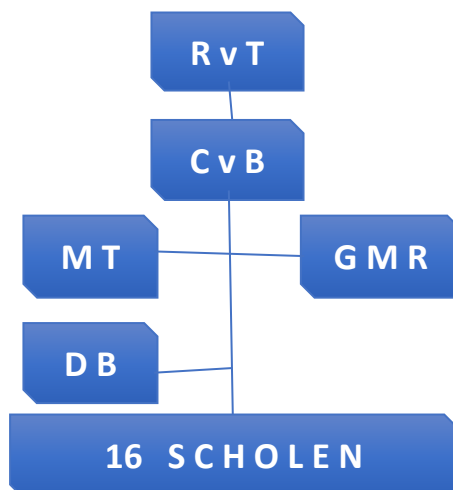
De holdingstructuur maakt het mogelijk voor verschillende activiteiten aparte rechtsvormen op te richten. Zo zijn de belangrijkste financiële geldstromen en bezittingen in de Stichting Vermogensbeheer, het onderwijs in de Stichting Christelijke Scholengroep De Waard en de ouderbijdragen in de Stichting Ouderbijdragen ondergebracht. Om samenhang en consistentie in beleid te creëren zijn de drie juridische entiteiten ondergebracht in Stichting Holding De Waard. Het bestuur van iedere entiteit bestaat gedeeltelijk uit bestuursleden die zitting hebben in Stichting Holding De Waard. Een bestuurslid kan maar in één Stichting zitten. Hierdoor zijn de diverse stichtingen in staat een min of meer autonoom beleid te formuleren.

Stichting Vermogensbeheer

De Stichting Vermogensbeheer beheert het private vermogen. Dit vermogen is in 2010 overgedragen van CSG De Waard aan de Stichting Vermogensbeheer. Het bestuur wordt gevormd door drie personen die door het bestuur van de Holding worden benoemd. De bestuurder a.i. van CSG De Waard is benoemd als statutair directeur. Het bestuur is bevoegd uitkeringen te doen aan het christelijk Primair Onderwijs in de Hoeksche Waard.

Stichting Ouderbijdragen

Iedere school heeft een Ouderraad of een Activiteitencommissie met een eigen bankrekening. De verantwoordelijkheid en zeggenschap over deze middelen is ondergebracht bij de Stichting Ouderbijdragen. Het bestuur wordt gevormd door een lid van de Holding, een lid namens de GMR en een lid van één van de Ouderraden. Zij worden benoemd door het bestuur van de Holding. Ook hier is de bestuurder a.i. van CSG De Waard benoemd tot statutair directeur om zo de eenheid van beleid te garanderen.

Organogram CSG De Waard

Naast de Raad van Toezicht en het College van Bestuur is er nog een Managementteam (MT) en een Directiebestuur (DB). De directeuren van de scholen zijn integraal verantwoordelijk voor hun school.

2.2 Raad van Toezicht

De Stichting heeft een Raad van Toezicht met een College van Bestuur. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door het bestuur van de Holding en hebben als belangrijkste taak toe te zien op het College van Bestuur. Zij benoemen, schorsen of ontslaan de leden van het College van Bestuur en stellen de begroting en de jaarrekening vast. De Raad van Toezicht gebruikt voor haar werkzaamheden het Policy Governance model. Het College van Bestuur vormt het bestuur van CSG De Waard. De Stichting is gevestigd in Oud-Beijerland en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam (dossiernummer 23091285).

De Raad van Toezicht is eind 2022 als volgt samengesteld:

Voorzitter

- dhr. M. Jasperse

Overige leden

- mw. M.G. Bakker
- dhr. J. Dirks
- mw. A.J. Golverdingen-den Hengst
- dhr. C.M. Hofland
- dhr. M.D.N. Kok

2.3 Medezeggenschap

De Medezeggenschapsraad

Elke school heeft een medezeggenschapsraad (MR). Via de MR hebben ouders invloed op het schoolbeleid. De primaire gesprekspartner van de MR is de schooldirecteur.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

CSG De Waard heeft een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) ingesteld, een orgaan voor advies- en instemmingsrecht over bovenschoolse zaken. De GMR behandelt alleen onderwerpen die voor de scholen van gemeenschappelijk (schooloverstijgend) belang zijn. De primaire gesprekspartner van de GMR is de bestuurder. Het jaarplan en jaarverslag zijn beschikbaar via de website van [CSG De Waard](#).

Het dagelijks bestuur bestaat uit:

Voorzitter: dhr. J. Dijkers
Secretaris: mw. M. Fokkinga

In 2022 hebben 3 leden afscheid genomen en is 1 nieuw lid benoemd.

De GMR heeft 9 vergaderingen belegd, waarvan 3 tezamen met de RvT. Alle bijeenkomsten vonden plaats op het bestuurskantoor van CSG De Waard.

In 2022 is de herstructurering van het bestuurskantoor veelvuldig aan de orde geweest. De GMR heeft hierop uiteindelijk een positief advies kunnen geven. Daarnaast heeft de GMR positief geadviseerd over:

- De begroting 2023
- Het beleidsplan Veiligheid, alsmede de gedragscodes voor ouders/verzorgers en medewerkers
- Herziening beleidsplan rouwverwerking
- Gedragscode omgang ICT-middelen en privacy
- Bewaartermijnenbeleid
- Integriteitscode
- Klachtenregeling
- Klokkenluidersregeling
- Protocol informatiebeveiligingsincidenten en datalekken
- De benoeming van een externe vertrouwenspersoon.

Verder zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest: de kaderbrief iz de begroting, huisvesting en ventilatie, de profielschets voor directeur Onderwijs&Kwaliteit, de thematafels vanuit het SBP, onderzoek scholen in het Pluspunt, onderwijs aan kinderen van het AZC, het jaarverslag 2021 van CSG De Waard, het jaarverslag 2021/2022 en het jaarplan 2022/2023 van de GMR, faciliteitenregeling voor leden van de GMR.

Vanuit de GMR heeft een lid deelgenomen aan de sollicitatieprocedures voor bovenschoolse functies (HR-adviseur, bestuurder en directeur Onderwijs&Kwaliteit) en bij de benoeming van de vertrouwenspersoon.

2.4 Managementteam en bestuursbureau

Om de organisatie goed te faciliteren en de gestelde doelen te kunnen bereiken is gekozen voor een managementteam en een bestuursbureau onder leiding van een bestuurder. Wegens ziekte en vertrek van de bestuurder werden de taken waargenomen door interim bestuurders.

Managementteam

Binnen het Managementteam worden vijf werkerterreinen onderscheiden, te weten:

Onderwijs & Kwaliteit, HR, Financiën, Huisvesting, Onderhoud & Beheer, Communicatie & PR.

Bestuursbureau

Omdat CSG De Waard ervoor heeft gekozen om alle (administratieve) zaken deels in eigen beheer uit te voeren zijn er mensen met verschillende specialismen werkzaam.

Het bestuursbureau heeft de volgende teams en overige verantwoordelijkheden:

Teams:

- Onderwijs & Kwaliteit
- HR
- Financiën

Overige verantwoordelijkheden:

- Huisvesting, Onderhoud & Beheer
- Communicatie & PR

2.5 Scholen

Onder het bevoegd gezag van de [Stichting Christelijke Scholengroep De Waard](#), vallen alle Protestants christelijke basisscholen in de Hoeksche Waard. Eén van de scholen heeft een dependance buiten de Hoeksche Waard, namelijk De Ark op Goeree Overflakkee. De Stichting bestaat uit de onderstaande scholen:

Brin	School	Plaats
05SF	De Wegwijzer	Piershil
05SK	De Schelp	Puttershoek
06RY	De Vliet	Klaaswaal
07BN	De Molenwiek	Mijnsheerenland
07NI	De Weerklank	Westmaas
07XL	De Regenboog (Z)	Zuid-Beijerland
07YN	De Bouwsteen	's-Gravendeel
07YY	De Regenboog (H)	Heinenoord
08AW	De Parel	Strijen
11CE	De Bron	Numansdorp
11PD	Sabina van Egmondschool	Oud-Beijerland
12AH	De Kriekenhof	Oud-Beijerland
12YV	De Keuchenius	Oud-Beijerland
13KD	De Hoeksteen	Oud-Beijerland
13KD01	De Hoeksteen - Uitzicht	Maasdam
14SP	Willem Alexanderschool	Oud-Beijerland
26LY01	De Ark	Oud-Beijerland
26LY02	De Ark (dependance)	Middelharnis

2.6 Vertrouwenspersoon

In overeenstemming met de [klachtenprocedure](#) dient CSG De Waard over een vertrouwenspersoon te beschikken. De vertrouwenspersoon gaat na of door bemiddeling tot een oplossing kan worden gekomen. De vertrouwenspersoon begeleidt degene met een klacht desgewenst bij de verdere procedure en verwijst in voorkomende gevallen naar andere instanties. Medio juni 2021 is deze functie vacant gekomen. In 2022 zijn afspraken gemaakt met een nieuwe vertrouwenspersoon.

2.7 Klachten en klachtenafhandeling

CSG De Waard is via Verus aangesloten bij de Landelijke Klachtenregeling en hanteert de modelregeling. Er zijn in 2022 geen officiële klachten ingediend bij de Klachtencommissie.

2.8 Realisatie doelen

Op het gebied van organisatie is verder gebouwd aan de bestaande structuur. Daarnaast worden goede relaties onderhouden met de achterban, de GMR, gemeentes en maatschappelijke instellingen. Alle administratieve processen worden in eigen beheer uitgevoerd.

De volgende beleidsplannen zijn gewijzigd en vastgesteld:

- Formatieplan
- Beleidsplan burgerschap

Bovenstaande plannen zijn besproken in het directiebestuur en ter instemming voorgelegd aan de GMR en vervolgens door de bestuurder a.i. vastgesteld.

2.9 ICT-beleid

CSG De Waard is op dit moment bezig met de ontwikkeling van het strategisch ICT-beleid. In de aanloop hier naartoe is veel informatie opgehaald vanuit de organisatie over de huidige situatie en de wensen voor de toekomst. Er zijn gezamenlijk tien ambities opgesteld die in het beleidsstuk beschreven wordt. De ambities zijn met opzet breed geformuleerd, zodat scholen ruimte hebben om hier zelf concrete invulling aan te geven. Dat er prioriteit gevoeld wordt om met de ambities aan de slag te gaan is gebleken uit de sessies met directeuren en ICT'ers. Ook bovenscholen vraagt dit om een concreet plan van aanpak. Dit is nog in ontwikkeling.

Naast de geformuleerde ambities beschrijft het beleidsstuk ook de gewenste ICT-organisatie. Op dit moment wordt er gezocht naar een structurele invulling van de rol van bovenscholen ICT-coördinator. Deze coördinator zal de verbindende factor worden tussen de verschillende afdelingen op het bestuursbureau, de scholen en externe partijen als het gaat om ICT-gerelateerde zaken. Ook de rol van de ICT'ers op de scholen zal hiermee verschuiven naar een meer onderwijskundige en coachende invulling.

Binnen CSG De Waard wordt een aantal kernapplicaties gebruikt. De afgelopen periode is er gekeken of deze applicaties op een veilige wijze zijn ingericht en wat er nodig is om processen te optimaliseren. Hieruit zijn verbeterpunten gekomen waar de komende planperiode aan gewerkt wordt. Zo zal de inrichting van Google Workspace geherstructureerd worden en worden er afspraken

gemaakt over het gebruik en beheer hiervan. Verbeteringen in het gebruik en beheer van ParnasSys en de koppeling met AFAS hebben ook nadrukkelijk de aandacht.

Tenslotte zal er op het gebied van ICT-inkoop het een en ander veranderen. We streven naar meer centralisatie, dat heeft verschillende redenen:

- het ontzorgen van scholen
- behalen van schaalvoordeel
- bewaken van kwaliteit
- beheersbaarheid
- inrichten van veiligheidsmaatregelen

Dit vraagt om gezamenlijke afspraken, heldere procedures en inzicht in de situaties op de scholen, omdat het uitgangspunt blijft dat hardware en infrastructuur aan moet sluiten op de onderwijskundige visie en de ontwikkeling van de school. Hier zal de komende periode aan gewerkt worden, zodat ook dit opgenomen kan worden in het ICT-beleidsplan.

3. Onderwijs & kwaliteit

3.1 Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Onder kwaliteit verstaan we ‘de mate waarin zorgvuldig gekozen doelstellingen, gericht op wenselijk geachte opbrengsten van het onderwijsproces, het voldoen aan de behoefte van de organisatie en het tegemoetkomen aan de verwachtingen van de verschillende actoren, worden gerealiseerd.’ (Klifman (2016, p.8); definitie van Hendriks & Wognum, 1998, in: Horsman (2010, p.15).

Ten aanzien van de onderwijskwaliteit zeggen we in onze visie het volgende: ‘De scholen van CSG De Waard bieden een rijke en stimulerende omgeving, waarin aandacht is voor alle ontwikkelingsaspecten (cognitieve, sociaal emotionele, fysieke en creatieve) van kinderen. Bij al deze aspecten wordt uitgegaan van geloof en vertrouwen in kinderen, het bieden van individuele uitdaging en ondersteuning. De focus ligt primair op de kerndoelen voor het basisonderwijs en zijn richtinggevend, zoals ook beschreven in het Masterplan basisvaardigheden. Voor elk kind geldt het voor hem hoogst bereikbare niveau als doelstelling.

Het doel en het proces van kwaliteitszorg is komen tot acties op basis van gezamenlijk genomen beslissingen!

3.2 Zicht op de onderwijskwaliteit

De inspectie van het Onderwijs maakt onderscheid tussen basiskwaliteit, die verankerd is in de wet en de eigen kwaliteitsambities van besturen en scholen, waarvoor het schoolplan de basis vormt. De leerkrachten van de scholen werken als team samen aan onderwijsvernieuwing op basis van planmatige kwaliteitszorg. De ontwikkeling van de school is vastgelegd in het schoolplan. Op alle ontwikkelingsdomeinen zijn prestatie-indicatoren vastgesteld. Het onderwijs op de verschillende scholen is zo ingericht dat alle kinderen, ongeacht hun ontwikkelingsniveau of individuele kwaliteiten, tot hun recht komen. Het beleid van de school is erop gericht om achterstanden, de behoefte aan extra zorg, maar ook de behoefte aan extra uitdaging zo vroeg mogelijk te signaleren. Waar nodig wordt extra begeleiding geboden, zoveel mogelijk op de eigen basisschool maar wanneer het niet anders kan op één van de speciale scholen van CSG De Waard’.

Overlegstructuur afdeling Onderwijs en Kwaliteit

Met medewerkers van de afdeling is in 2022 zoals ieder jaar ondersteuning geboden op de scholen en collega’s door de directeur onderwijs en kwaliteit a.i., orthopedagogen, opleidingscoördinator en beeldcoachen) Vanuit ieders rol en taken is continu de professionele dialoog gevoerd en gewerkt aan ontwikkeling. We leveren een positieve bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken als kansengelijkheid, inclusie en actief burgerschap. We ontwikkelen onszelf en ons vakgebied continu en volgen ontwikkelingen en mensen van binnen en buiten de organisatie. Op deze manier kunnen we nu en in de toekomst onderwijs aan blijven bieden dat goed, passend en eigentijds is. De kernstandaarden en de kwaliteit van opbrengsten en onderwijsresultaten zijn uitgangspunt.

Kwaliteitszorg

Het jaarthema voor de afdeling Onderwijs en Kwaliteit voor 2022 is ‘Verbeteren van de onderwijskwaliteit’. Hiervoor hielden de collega’s van de afdeling Onderwijs & Kwaliteit wekelijks een bordsessie, dit hebben we halverwege het jaar omgebogen naar zes-wekelijkse groot overlegmomenten. Iedere medewerker van de afdeling maakt vanuit eigen functie en rolverdeling

individueel of waar wenselijk samen afspraken voor overleg met de diverse beraden, netwerken, werkgroepen en/of betrokken stakeholders.

Minimaal twee keer per jaar vinden de scholenrondes door de directeur Onderwijs en Kwaliteit plaats om de basiskwaliteit te waarborgen en het samen werken aan beter onderwijs te stimuleren.

Doel van deze scholenronde is antwoord krijgen op de volgende vier vragen:

1. Er is voldoende zicht op ontwikkeling en begeleiding? (Onderwijsproces - OP2)
2. Krijgen de leerlingen goed onderwijs? (Pedagogisch didactisch handelen- OP3)
3. Voelen ze zich veilig? (Veiligheid en Schoolklimaat -VS1)
4. Leren ze genoeg? (Onderwijsresultaten -OR1))

In 2022 konden de meeste beraden, netwerken, werkgroepen en andere formele en informele overleggen weer fysiek plaatsvinden. Het directieberaad komt 10 keer per jaar bijeen en heeft een jaarlijkse tweedaagse. Intern begeleiders (IB) komen onder leiding van de orthopedagogen vier keer per jaar bijeen in een IB-Beraad. Twee keer per jaar organiseert het SWV voor alle intern begeleiders van het eiland een IB-Beraad en later in het jaar 2022 staat dit ook voor directeuren gepland.

3.3 Doelen en resultaten 2022

Doelen 2021~2022~2023

- Groen = Doel is gehaald
- Blauw = Proces loopt nog
- Rood = Doel wordt of is niet gehaald

Doelen Onderwijs en kwaliteit

Doelen Onderwijs en Kwaliteit 2021~2022~2023	
1. Aan het einde van het schooljaar 2021-2022 is er een Veiligheidsbeleidsplan en een format veiligheidsplan scholen (vastgesteld juni 2022)	
2. Alle (pilot)scholen betrekken in de zienswijze	 en het ontwikkelplan Samen Opleiden
3. In het schooljaar 2021-2022 is er een beleidsplan en handreiking Omgaan met rouw en rouwverwerking (def. juni 2022)	
4. 2022-2023 Versterken van de koppeling directeuren en intern begeleiders om te komen tot meer eenduidigheid en doelgerichtheid ten behoeve van de kwaliteitszorg.	
5. 2022-2023 Vanuit ieders rol meer expertise delen door samen met en van elkaar te leren en meer samenwerking bewerkstelligen.	
6. Aan het einde van het schooljaar 2022 - 2023 is er vanuit visie een ondersteuningsstructuur HB leerlingen door een specialist begaafdheid en consultaties voor intern begeleiders door orthopedagogen in gang gezet.	
7. Alle scholen doordenken het anders organiseren van het onderwijs zodat het differentiëren in	

instructie, tijd en verwerking beter tegemoet komt in de verschillen tussen alle leerlingen. ●

8. Het beleidsplan Burgerschap is uitgewerkt op de scholen en kent vanuit de leerlingkenmerken/schoolpopulatie een meetinstrument. ●●

9. Aan het einde van het schooljaar 2022-2023 is er in samenwerking met HR een herzien beleidsplan Professionalisering. ●●

Toelichting en ontwikkelingen

Ad.1. De rollen en taken uit het Veiligheidsplan herzien en afstemmen met alle scholen.

Ad.2 In december 2022 is het ontwikkelplan Samen Opleiden ingediend en geaccrediteerd

Ad.3. Het aantonen en meten van de doelen Burgerschap hangt samen met de leerlingpopulatie en leerlingkenmerken en is in ontwikkeling.

Ad. 4. De systematiek van kwaliteitszorg is verder doorontwikkeld door meer gezamenlijke studiedagen in te plannen en consultaties bij de start in augustus van het nieuwe schooljaar met iedere school (directeur en intern begeleider onder leiding van een adviseur kwaliteitszorg in te plannen.

Ad.5. Dit doel krijgt voortgang in het Koersplan in zowel thema 1, 2 en 3.

Ad.6. Proces loopt nog. Zie ook analyse en conclusie Vragenlijst Tevredenheid 2022 (zie tabel 2.5)

Ad.7 Dit doel krijgt via visieontwikkeling op Anders Organiseren zijn vervolg vanuit het Koersplan 2022-2024, waarbij de visie vanuit het directieberaad leidend is

Ad.8. Beleidsplan is vastgesteld. Proces loopt door op de scholen waarbij het vooral gaat om de houding en vaardigheden van de leerlingen.

A.9. Proces zal voortgang krijgen als de bezetting op zowel de afdeling Human Resources (HR) en Onderwijs en Kwaliteit weer compleet is.

Ontwikkelingen

Aan het begin van het nieuwe schooljaar 2022-2023 zijn we gestart met consultaties per school onder leiding van de adviseur Kwaliteitszorg en de directeur Onderwijs en Kwaliteit a.i.

Doel van deze intakegesprekken voor CSG De Waard:

- De scholen hebben ambitieus realistische doelen gesteld en zijn in staat daar een schoolbrede analyse op te maken;
- De scholen hebben weloverwogen interventies op het gebied van opbrengsten rekenen, taal, lezen en spelling;
 - Op basis van analyse
 - Met concreet haalbare doelen
 - Met uitgewerkte acties
 - Met helder systeem van evaluatie en bijstelling
- De directeuren en intern begeleiders hebben de mogelijkheid hun vragen te stellen en gebruik te maken van consult / supervisie;
- De directeuren en intern begeleiders worden naar aanleiding van de eerste sessie aangezet tot collegiaal consult en verantwoording op opbrengsten en jaarplannen.

Vervolgstappen

De kwaliteitszorg op deze manier aanvliegen is met veel enthousiasme ontvangen. Iedere school krijgt bij aanvang een 'hoogovervliegen' van de opbrengsten en resultaten van de school. We zetten de afspraken voort tijdens de scholenrondes of komen er gezamenlijk op terug tijdens directieberaden en/of IB- Beraad.

We kunnen op deze wijze afstemmen op de behoeften per school en de ontwikkelingen binnen het onderwijsresultatenmodel, de analyse referentieniveaus, inzet op leerlijnen, het realistische doelen stellen en de voortgang vanuit data. duiden,doelen doen stimuleren en waarborgen. Het heldere systeem van evaluatie en bijstelling door middel van kwaliteitskaarten maakt de PDCA cirkel rond.

2.4 Onderwijsresultaten - eindopbrengsten

Bepaling van de eindopbrengsten heeft in 2022 eveneens plaatsgevonden door de toepassing van het nieuwe onderwijsresultatenmodel. Vanwege de coronacrisis besloot de inspectie de resultaten in het schooljaar 2021/2022 niet te beoordelen. De inspectie wil daarmee waarborgen dat leerlingen voldoende leren. Vanaf schooljaar 2022/2023 worden de leerresultaten weer beoordeeld.

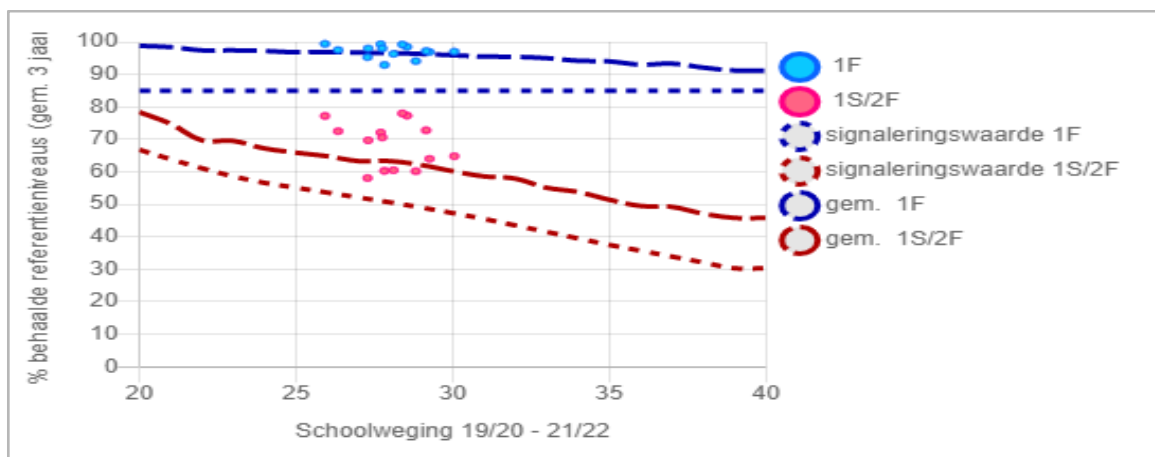
Eindtoets resultaten CSG De Waard 2022

School	Jaar	score eindtoets
05SF	'19-'20	-
	'20-'21	83,6
	'21-'22	89,4
05SK	'19-'20	-
	'20-'21	82,5
	'21-'22	83,5
06RY	'19-'20	-
	'20-'21	84,4
	'21-'22	79,7
07BN	'19-'20	-
	'20-'21	86,2
	'21-'22	86,1
07NI	'19-'20	-
	'20-'21	83,5
	'21-'22	87,7
07XL	'19-'20	-
	'20-'21	78,8
	'21-'22	82,4
07YN	'19-'20	-
	'20-'21	80,5
	'21-'22	79,5

School	Jaar	score eindtoets
08AW	'19-'20	-
	'20-'21	82,3
	'21-'22	81
11CE	'19-'20	-
	'20-'21	79,4
	'21-'22	81,1
11PD	'19-'20	-
	'20-'21	85,5
	'21-'22	85,2
12AH	'19-'20	-
	'20-'21	87,4
	'21-'22	81,7
12YV	'19-'20	-
	'20-'21	83,1
	'21-'22	83,7
13KD	'19-'20	-
	'20-'21	84,6
	'21-'22	81,1
14SP	'19-'20	-
	'20-'21	158
	'21-'22	134,4

< 80	Score onder het landelijk gemiddelde
>= 80	Score op of boven het landelijk gemiddeld

Opbrengsten eindtoets 3 jaars gemiddelde op referentieniveaus

Eindscore onder het landelijk gemiddelde	Vliet, Bouwsteen, Regenboog H, Willem Alexander (SBO)
Taalverzorging 1F onder de norm	-
Taalverzorging 2F onder de norm	Vliet, Bouwsteen, Regenboog H, Willem Alexander (SBO)
Lezen 1F onder de norm	Vliet
lezen 2F onder de norm	Vliet, Willem Alexander (SBO)
rekenen 1F onder de norm	-
Rekenen 1S onder de norm	Bouwsteen, Regenboog H, Parel, Bron, Willem Alexander (SBO)

De conclusie is dat we tevreden zijn met het bereikte resultaat. We concluderen dat de komende jaren de scholen op de eindtoets de gewenste streefdoelen wel lijken te halen. Aandacht is gewenst vanuit de eindresultaten van 2022 zijn CBS De Vliet, CBS De Bouwsteen en CBS De Regenboog HN en . Begrijpend lezen (2F en rekenen (1S) zijn speerpunten stichtingsbreed.

Analyse en Conclusies

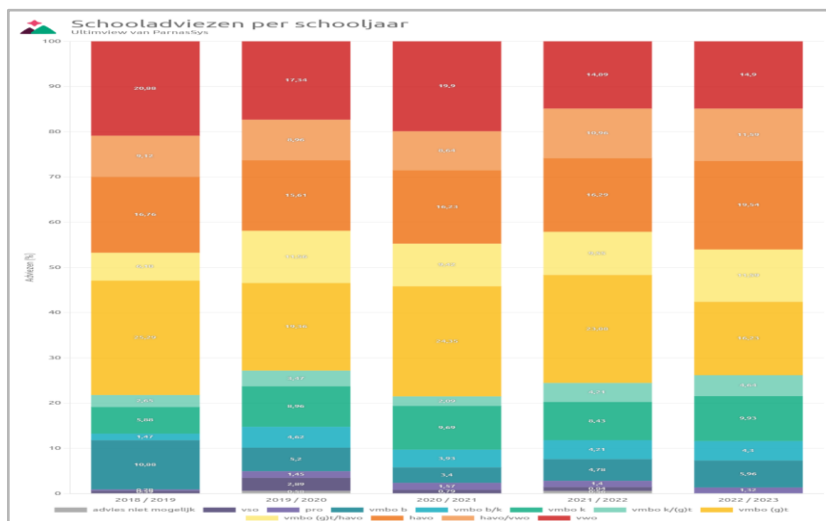
- Al onze scholen laten een opbrengst zien, boven de signaleringswaarden van de inspectie voor hun eigen school (zie tabel 2.2.) ●●
- Drie scholen scoren net onder het landelijk gemiddelde
- De behaalde percentages op alle scholen op de referentieniveaus in vergelijking met de signaleringswaarden [3-jaarlijks] zijn boven de signaleringswaarde 1F en 1S/2F
- De behaalde referentieniveaus vergelijkend met alle scholen:
 - Twee scholen scoren onder het referentieniveau 1F bij het 3 jaarlijks gemiddelde
 - Vier scholen scoren onder het referentieniveau 1S/2F bij het 3 jaarlijks gemiddelde
- Ten opzichte van 2021-2022 is er een lichte groei zichtbaar

Vervolgstappen

In het kader van stimuleren en waarborgen zullen de scholen die onder de mogelijke risicoscholen vallen extra bezocht worden en ondersteuning ontvangen van de directeur Onderwijs en Kwaliteit.

Kijkend naar figuur 2.1 waarin de schooladviezen voor het voortgezet onderwijs in beeld zijn gebracht, zien we dat de adviezen naar VWO iets zijn afgenomen, HAVO/VWO en VMBO gt/HAVO advies daarvoor in de plaats iets zijn gestegen. Dakpanadviezen nemen toe.

Adviezen POVO 2022

Doorstroom PO/VO

7 scholen van CSG De Waard adviseren kansrijk ten opzichte van de vergelijkbare scholen; Voor 7 scholen is er nog ruimte voor groei en heeft kansrijk adviseren de aandacht; Er is een goede samenwerking tussen PO/VO: regelmatig tafeltjes overleg om adviezen te bespreken.

Vervolgstappen

Er zal in het nieuwe jaar geanticipeerd en rekening worden gehouden met de nieuw in te voeren Doorstroomtoets. Dakpanadviezen zorgen ervoor dat leerlingen zoveel mogelijk kansen worden gegund. In het kader van kansrijkadviseren is dit een goede ontwikkeling.

2.5 Nationaal Programma Onderwijs

De NPO plannen zijn nog niet volledig gerealiseerd. In schooljaar 2022-2023 worden de bestaande plannen voortgezet. Omdat er op balansdatum 31-12-2022 nog ruim € 1,4 miljoen aan NPO - middelen beschikbaar is, kunnen scholen ook in de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 NPO-gelden inzetten om NPO-doelstellingen te realiseren. De door scholen nieuw opgestelde plannen zullen weer met de medezeggenschapsraden worden afgestemd.

2.6 Onderwijs aan nieuwkomers

Regionale taalklas

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben we in 2016 het initiatief genomen tot een regionale taalklas. Kinderen met een niet-Nederlandse achtergrond leren in 'De Taalklas' binnen één tot anderhalf jaar de Nederlandse taal, zodat ze daarna onderwijs op een reguliere school kunnen volgen.

- De Taalklas had 25 leerlingen op teldatum 1 februari 2022; 35 leerlingen op 1-2-2023.

Onze AZC school Het Uitzicht in Maasdam is sinds 1 februari 2022 geopend voor maximaal 80 kinderen van de noodopvang. Op Het Uitzicht is ruimte voor alle culturen en religies. Elk kind mag er zijn, zoals het is. Naast het welbevinden van de kinderen staat de Nederlandse taal centraal. De doelgroep zijn leerlingen (4 t/m 12 jaar) en zij verblijven in de noodopvang in 's-Gravendeel in afwachting van een koppeling met een gemeente en een eigen huis. Wanneer kinderen op een

reguliere basisschool in hun nieuwe woonplaats geplaatst worden is er vaak nog een tussenstap in een zogenaamde taalklas (zoals CBS De Hoeksteen in Oud-Beijerland voor buitenlandse kinderen die in de Hoeksche Waard komen wonen) of een schakelklas. Hier krijgen kinderen nog een aantal maanden intensief taalonderwijs aangeboden.

- Aantal leerlingen Het Uitzicht: 35 op 1-2-2022; 85 op 1-2-2023.

Vervolgstappen

De afstemming en het delen van expertise tussen beide CSG De Waard scholen.

2.7 Vragenlijsten

In 2022 vindt het eens per twee jaar Tevredenheidsonderzoek plaats. Deze vragenlijst is uitgezet onder leerlingen, ouders en medewerkers. Daarnaast is de Vragenlijst Leerlingen Veiligheid 2022 afgenomen.

2022 Vragenlijst Tevredenheid Leerkrachten, Ouders en Leerlingen						
Respons	68%	41%	88%	Actie	Actie	Actie
Rapportcijfer	7,8	7,6	7,9			
Beleidssterreinen	Medewerkers	Ouders	Leerlingen	Medewerkers	Ouders	Leerlingen
Kwaliteit	3,33	3,35	3,37			1 school
Schoolklimaat	3,29	3,34	3,18	3 scholen		2 scholen
Veiligheid	3,4	3,22	3,23	1 school		
Welbevinden	3,57	3,34	3,02			5 scholen
Pedagogisch Handelen	3,51	3,52	3,51			
- Lesgeven	3,32	3,36	3,44	2 scholen	1 school	1 school
- Ondersteuning leerlingen	3,1	3,2	3,31	6 scholen	2 scholen	
- Informatie	3,22	2,85	3,03		11 scholen	4 scholen
Gemiddelde totaal score GSES	3,34	3,25	3,26			
Gemiddelde totaal score GSOS	3,43	3,34	3,43			

Analyse en conclusies

- Geen scores onder de 3.0 op de totaalscore per school
- Behouden: Pedagogisch handelen
- Aandacht: Beleidssterrein Ondersteuning van leerlingen en Informatie

Resultaten Vragenlijst Veiligheid Leerlingen (maart - mei 2022)

Vragenlijst Veiligheid Leerlingen		2020	2021	2022	Actie
	% Respons		0,92	0,86	
	Norm	3.0	3.0	3.0	Geen scores onder 3,0
1	Veiligheidsbeleving	3.44	3.54	3,45	3 scholen
2	Het optreden van de leraar	2.96	3.25	3,27	3 scholen
3	De opstelling van de leerling	3.38	3.21	3,19	3 scholen
4	Welbevinden	3.25	3.29	3,24	3 scholen
5	Fysieke Veiligheid	3.52	3.51	3,58	3 scholen
6	Sociale Veiligheid	3.49	3.61	3,57	3 scholen
7	Psychische Veiligheid	3.60	3.59	3,62	3 scholen
8	Materiële zaken	3.47	3.63	3,58	3 scholen
	Gemiddelde score	3.39	3.45	3,43	
	Rapportcijfers	7.7	8.3	8.0	

Analyse en Conclusies

- Geen scores onder de 3.0 op de totaalscore per school
- Vasthouden 6. Sociale veiligheid (digitaal pesten) en 7. Psychische veiligheid (bedreigen)
- Verbeteren 2. Het optreden van de leraar, de opstelling van de leerling en welbevinden.

Vervolgstappen

Vanuit de analyse vragenlijst Tevredenheid 2022 (zie tabel 2.7) en Veiligheid leerlingen en de resultaten en opbrengsten van de afgelopen drie jaar is gebleken dat het beleidsterrein ondersteuning, begeleiding door leerkrachten aan leerling met extra uitdagende ondersteuning verdere ontwikkeling vraagt.

In de vacature voor een bovenscholings aangestelde specialist begaafdheid is eind 2022 voorzien. Deze collega start in 2023.

Beleidsplan Veiligheid

Het beleidsplan Veiligheid is in juni 2022 vastgesteld. We zijn verheugd dat van iedere school een aangestelde vertrouwenspersoon aanwezig is geweest op de netwerkbijeenkomsten van de vertrouwenspersoenen. Coördinator van dit netwerk is de externe vertrouwenspersoon. De groep is als geheel ook betrokken geweest bij dit herziene Veiligheidsplan. Afspraak is dat ieder jaar het Veiligheidsplan geëvalueerd gaat worden. De jaarlijkse rapportage van de vertrouwenspersonen zal mede gebruikt worden voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid.

Vervolgstappen

Bekeken zal worden of er een ondersteuningsaanbod voor sociale veiligheid wenselijk is om de sociale veiligheid te vergroten. Ook is het wenselijk om te bekijken of de schoolmonitoring ieder jaar uitgevraagd wordt zodat deze uitkomst ook te benutten is voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid.

2.8 Passend Onderwijs -Versterking basisondersteuning

In het kalenderjaar 2022 hebben alle scholen van CSG De Waard een nieuw Schoolondersteuningsprofiel (SOP) geschreven en op hun website gepubliceerd. In aansluiting bij het Ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband (SWV) en het beleidsplan Passend Onderwijs –

Versterking Basisondersteuning en gebruikmakend van de Passend Onderwijsgelden vanuit Samenwerkingsverband 28.04 hebben de scholen hun basisondersteuning versterkt.

Overzicht CLB niveau 2 trajecten t.b.v. jaarverslag 2022

Scholen	Aantal	Handelingsverlegenheid	Handelings-verlegenheid opgeheven	OC-aanmelding	Beredeneerde afwijking versnelde OC-aanmelding
Wegwijzer	4	Werkhouding i.r.t. HB – 2 Leerontwikkeling – 2	3 terug op niveau 1 1 arrangement Auris	0	0
Schelp	2	Welbevinden thuis i.r.t. overprikkeling-1 Gedrag en welbevinden – 1	1 OC aanmelding 1 vervolg in 2023	1	1/1
Vliet	3	Leerontwikkeling i.r.t. HB – 2 Leerontwikkeling en welbevinden – 1	2 terug op niveau 1 1 vervolg in 2023	0	0
Molenwiek	1	Gedrag en welbevinden – 1	1 terug op niveau 1	0	0
Weerklank	2	Werkhouding en gedrag – 2	1 terug op niveau 1 1 OC aanmelding	1	0
Regenboog ZB	4	Gedrag Jonge Kind – 1 Leerontwikkeling, werkhouding & welbevinden – 3	2 terug op niveau 1 1 OC aanmelding 1 plaatsing cl2	1	0

Bouwsteen	6	Gedrag en welbevinden – 2 Leerontwikkeling – 1 Leerontwikkeling en welbevinden – 3	2 terug op niveau 1 1 vervolg in 2023 3 OC-aanmelding	3	2/3 – wel gelijktijdig traject gestart en doorlopen
Regenboog HN	4	Leerontwikkeling en welbevinden – 1 Gedrag en welbevinden – 2 Gedrag, leren en welbevinden – 1	3 OC aanmelding 1 terug op niveau 1 in 2023	3	0
Parel	3	Gedrag – 2 Werkhouding en leerontwikkeling – 1	2 terug op niveau 11 OC aanmelding	1	0
Bron	3	Leerontwikkeling – 1 Gedrag, welbevinden, veiligheid betrokkenen – 1 Leerontwikkeling en welbevinden – 1	1 terug op niveau 1 1 OC aanmelding 1 vervolg 2023	1	1/1 – traject deels doorlopen
Sabina v Egmond	4	Werkhouding en gedrag – 1 Leerontwikkeling, werkhouding, welbevinden – 2 Welbevinden (thuis) i.r.t. HB -1	1 terug op niveau 1 3 OC aanmelding	3 (*)	2/3 – wel gelijktijdig traject gestart en deels doorlopen
Hoeksteen	6	Welbevinden i.r.t. HB – 2 Werkhouding – 1 Werkhouding, gedrag, welbevinden-1 Welbevinden i.r.t. overprikkeling- 2	2 terug op niveau 1 1 vervolg 2023 3 OC-aanmelding	3 (**)	1/3- traject deels doorlopen
Kriekenhof	4	Werkhouding – 1 Welbevinden, werkhouding, gedrag i.r.t. HB – 1 Leerontwikkeling, werkhouding, gedrag, welbevinden-1 Welbevinden thuis i.r.t. overprikkeling	1 terug op niveau 1 1 vervolg 2023 2 OC aanmelding	2	1 traject deels doorlopen 1 traject niet gestart
Keuchenius	6	Leerontwikkeling – 1 Leren, werkhouding, welbevinden – 4 Leren, werkhouding, gedrag – 1	1 terug op niveau 1 1 vervolg 2023 4 OC aanmelding	4	¼ - traject deels doorlopen
Aantal	52		in 20 trajecten is handelings-verlegenheid opgeheven	23 (***)	10 van de 23 OC-aanmeldingen betreft een versnelde aanmelding

* waarvan 1 welbevinden thuis

** waarvan 2 welbevinden thuis

*** 3 op basis van signalen thuis

In alle trajecten lukt het om de afstemming op de onderwijsbehoeften van de leerling te verbeteren, het handelingsrepertoire van de leerkracht te vergroten en de handelingsverlegenheid van de leerkracht af te laten nemen. Echter betekent dit niet altijd dat een OC-aanmelding voorkomen wordt, bijvoorbeeld doordat het welbevinden van de leerling onvoldoende verbetert in de thuissituatie.

Vergelijking aantallen trajecten kalenderjaar 2020, 2021 en 2022

Aantal 2020	41 trajecten	17 OC-aanmeldingen	41%
Aantal 2021	43 trajecten	16 OC-aanmeldingen	37%
Aantal 2022	52 trajecten	23 OC-aanmeldingen	44%

In vergelijking met kalenderjaar 2021 is er sprake van een toename van het aantal CLB-trajecten en OC-aanmeldingen. Dit overzicht betreft nog niet de OC-aanmeldingen waar andere ondersteuners op niveau 2 zijn betrokken (o.a. vanuit cluster 2 of 3). Deze worden wel in de aanmeldlijsten van het SWV meegenomen en staan hieronder vermeld.

Volgens de aanmeldlijsten van het SWV 28.04 zijn er 40 aanmeldingen door CSG De Waard-scholen gedaan in 2022. De gegeven OC-adviezen waren als volgt verdeeld:

- 2x SBO jonge leerlingen (WA)
- 3x SBO prikkelzoekers (WA) - waarvan 1 leerling in 2021 advies v.d. OC heeft gekregen, maar uiteindelijk is er in 2022 pas een tlv afgegeven
- 5x SBO prikkelmijders (PP)
- 13x SBO algemeen
- 3x SBO DaVinci (PP)
- 6x SO cluster 3
- 4x SO cluster 4
- 1x advies continueren basisonderwijs
- 1x geen haalbaar advies cl4, deze leerling is gewisseld van basisschool
- 1x aanmelding ingetrokken
- 1x aanmelding in 2022 gedaan, maar nog geen advies vanwege incompleet dossier/geen CLB-traject (advies in 2023).

Totaal aantal aanmeldingen vanuit CSG-scholen in vergelijking met kalenderjaar 2020 en 2021

2020	21 OC-aanmeldingen
2021	23 OC-aanmeldingen
2022	40 OC-aanmeldingen

Onderwijs aan en ondersteuning van (hoog)begaafde leerlingen: Kangoeroegroepen

	1 ste semester OBL	2e semester OBL	1e semester Nu	2e semester Nu	totaal 1e semester	totaal 2e semester
2020		16		12		28
2021	13	16	11	12	24	28
2022	15		12		27	

In 2022 is het eerste semester een groep gestart in Oud-Beijerland (CBS Keuchenius) en een in Numansdorp (CBS de Bron).

- De groep Oud-Beijerland uit **15** leerlingen van **3** verschillende scholen. De groep Numansdorp bestond uit **12** leerlingen van **7** verschillende scholen.

- In februari is de plaatsingscommissie bij elkaar gekomen om de nieuwe aanmeldingen te bespreken en de ontwikkeling van ‘zittende’ Kangoeroeleerlingen te evalueren.
- Er is een visiedocument (why, how, what) ontwikkeld waarin de doelstellingen en de praktische uitvoering van de Kangoeroeklas zijn beschreven.
- De kangoeroeleerkrachten hebben een presentatie in het DB gegeven waarin zij hebben gepleit voor meer- en structurele aandacht voor hoogbegaafde leerlingen en een duidelijke opbouw in de piramide van zorg. In oktober is dezelfde presentatie ook gegeven in het IB-beraad.
- Na het stoppen van een kangoeroeleerkracht zijn de beide groepen in het tweede semester samengevoegd tot 1 groep. Omdat de groeps grootte het maximaal aantal leerlingen overschreed, heeft de plaatsingscommissie besloten in oktober geen nieuwe leerlingen toe te laten tot de Kangoeroeklas.
- Door het stoppen van de leerkracht, het niet kunnen vervullen van de vacature én het voortschrijdend inzicht om plusgroepen binnen de scholen meer complementair te maken aan de werk- en zienswijze van de Kangoeroegroep, heeft geleid tot het aanstellen van een specialist begaafdheid per 1-2-2023.
- Tijdens een druk bezochte ouderavond voor de nieuwe ouders en ouders van ‘zittende’ leerlingen is informatie gedeeld over de Kangoeroeklas. Ook was er een interessant interactief deel aan de hand van de “kletsplot mindset.”
- Het materialenarsenaal is uitgebreid met leermiddelen en boeken die goed passen bij de doelgroep en het onderwijs in de Kangoeroegroep versterken.
- Er hebben zowel in het eerste als in het tweede semester ouder-kindgesprekken plaatsgevonden evenals leerkracht/ib-gesprekken. Hierdoor is het educatief partnerschap vergroot.
- De leerlingen hebben deelgenomen aan een workshop: Beïnvloed je zenuwstelsel ; “wat zijn jouw prikkels ?”
- Er zijn vier netwerkbijeenkomsten HB georganiseerd door de Kangoeroeleerkrachten en de orthopedagoog.

2.9 Professionalisering

Als je goed onderwijs nastreeft, is het van belang dat onze professionals op de hoogte zijn van nieuwe ontwikkelingen. Het is dan ook niet voor niets dat de taakomvang deels bestaat uit professionaliseringsuren. Het professionaliseringsaanbod is ingedeeld in vijf ‘categorieën’:

1. Beraden;
2. Netwerken;
3. Visitaties;
4. Schoolbezoeken;
5. Cursussen en workshops.

Het professionaliseringsaanbod gaat uit van de gedachte dat we als onderwijsprofessionals samen met en van elkaar kunnen leren. Dit uit zich onder meer in de bijeenkomsten van de diverse beraden en netwerken.

Jaarlijks bieden we naast de studiegids van het SWV 28.04 en Cultuur met Kwaliteit een eigen studiegids Kennisplein aan. Het leren van en met elkaar staat centraal.

Kennisplein

Evenals in de voorgaande jaren is het Kennisplein in 2022 afgestemd op het aanbod vanuit het Samenwerkingsverband Hoeksche Waard en de ambities zoals geformuleerd in ons Strategisch Koersplan.

Deelname Kennisplein

Categorie	Omschrijving	Deelname KP 2019	Deelname KP 2020	Deelname KP 2021	Deelname KP 2022
1	Beraden voor directeuren, intern begeleiders, fakkeldragers, schoolopleiders en coördinatoren onderwijs & ICT	ca. 80 collega's	ca. 85 collega's	ca. 80 collega's	ca. 90 collega's
2	Netwerken voor rekenen, taal, hoogbegaafdheid, onderwijsassistenten, toegevoegd in startende leerkrachten en zij-instroom	ca. 50 collega's	ca. 65 collega's	ca. 60 collega's	ca. 50 collega's
3	Visitaties: schoolbezoeken, waarbij onderwijsprofessionals de mogelijkheid hebben elkaars school te bezoeken én collega's van andere scholen te ontvangen	4 scholen 16 visitatie-teamleden	1 school 4 visitatie-teamleden	geen visitaties gehouden	1 school 4 visitatie-teamleden
4	Schoolbezoeken, waarbij collega's de mogelijkheid krijgen een school met een specifiek onderwijsconcept of expertisegebied te bezoeken	ca. 25 collega's	geen bezoeken geweest	geen bezoeken geweest	ca. 20 collega's
5	Cursussen en workshops, afgestemd op professionaliseringsbehoeften van de scholen en de ambities uit	ca. 200 collega's	fysiek en online +/- ca. 175 collega's	fysiek en online +/- 165 collega's	fysiek en online +/-150 collega's
CMK	Deelnemers aan de workshops Cultuureducatie met Kwaliteit				61
SWV	Deelnemers Cursussen en workshops SWV 28.04				..

Ontwikkelingen en vervolgstappen

We zien na Covid een afname van aanmeldingen bij de fysieke bijeenkomsten. Dit is reënaal ook merkbaar. We gaan bezien hoe wij de professionalisering vanuit meerdere perspectieven nieuwe input kunnen geven middels een mix van e-learning, blended learning en fysieke bijeenkomsten. Er is ook een start gemaakt de samenwerking te bevorderen vanuit het SWV 20.04 met de beide stichtingen en scholen voor primair onderwijs in de Hoeksche Waard om professionaliseringsonderdelen incompany aan te bieden.

Beeldcoaching

De vorig jaar afgestudeerde beeldbegeleiders/beeldcoachen starten in 2022 na de coronaperiode weer voorzichtig de trajecten op. Door de personeelstekorten en collega's die ook nog corona krijgen vervangen de beeldbegeleiders ook collega's op de scholen. Hierdoor zijn er nog wel minder

trajecten gedaan dan gemiddeld.

In 2022 is de focus het meest gericht op het toepassen van het instructiemodel IGDI 2.0 of EDI.

Vervolgstappen

Nu er steeds meer onderwijsassistenten en (aanstaande) onderwijsprofessionals incidenteel of structureel een dag of enkele dagen voor de groep staan, is het wenselijk dat deze collega's ook een traject beeldcoaching krijgen aangeboden. We willen volgend jaar andere manieren van begeleiden, ondersteuning, co-teaching voor (aanstaande) onderwijsprofessionals en onderwijsassistenten vanuit het Ontwikkelplan Samen Opleiden verder doordenken.

Opleiden in de School

Het jaar 2022 stond in het teken van de samenwerking tussen Inholland en CSG De Waard. In oktober is de accreditatie aangevraagd voor de opstart en ontwikkeling van Samen Opleiden tot Opleidingsschool Dordrecht.

In dit partnerschap met Inholland zijn zes besturen aangesloten, namelijk: Verenigde Scholen van Oranje, Stichting H3O, Stichting de Waarden, OPOPS, CSG De Waard en de Borgeiusstichting. Begin december is de accreditatie toegekend.

In de periode van januari - juli 2022 hebben 31 PABO-studenten binnen onze stichting stage gelopen, terwijl we van augustus - december 2021 30 studenten verwelkomden (zie tabel). We zien ook binnen ons bestuur de landelijke tendens terug dat er minder studenten kiezen voor de PABO.

Dit jaar is de eerste training van start gegaan voor beginnende praktijkbegeleiders. Er hebben in totaal 13 praktijkbegeleiders deelgenomen aan deze training.

Vervolgafspraken

Studenten:

Nu het lerarentekort alleen maar toeneemt, zien we dat studenten steeds meer en sneller zelfstandig voor de groep staan. Dit is een ontwikkeling die niet wenselijk is. Mocht de keuze wel gemaakt worden, moet de begeleiding van de student een zeer grote prioriteit hebben. Hier moeten op de school heldere en duidelijke afspraken over worden gemaakt.

Het is merkbaar dat studenten zelf steeds makkelijker worden en het lastig vinden om met feedback om te gaan. Het is goed om ons hier bewust van te zijn en dit ook aan te blijven geven bij InHolland.

Praktijkbegeleiders:

13 nieuwe praktijkbegeleiders hebben de basiscursus voor praktijkbegeleiders gevolgd. Het is zeer waardevol om deze training aan te blijven bieden, zodat ook bij de praktijkbegeleiders het belang van goed begeleiden bekend is.

Schoolopleiders:

Ook dit jaar zijn de schoolopleiders meegenomen in alle ontwikkelingen rondom de accreditatie. Het belangrijk om hen hier onderdeel van te laten zijn, zodat alles breed gedragen wordt en zij dit ook uit kunnen zetten binnen de scholen.

Beoordelende Schoolopleiders

De Beoordelende Schoolopleiders hebben goed zicht op de ontwikkeling van de studenten. Vooral met betrekking tot de stappen die studenten moeten nemen, hebben zij een zeer belangrijke adviserende rol. Het is belangrijk voor de ontwikkeling van studenten dat dit zo blijft, ook in de nieuwe vorm van Samen Opleiden.

Toekomstige ontwikkelingen

In 2022 konden we vanaf 9 januari weer fysiek naar school, toch is de impact als gevolg van de pandemie nog aanwezig. Onze (aanstaande) onderwijsprofessionals laten wederom flexibiliteit en veerkracht zien als er opvlammings van corona opspelen onder leerlingen en teams. Er moet meer aandacht komen voor basisvaardigheden, het professionaliseren van onderwijsprofessionals en ruimte in wet- en regelgeving voor de aanpak van personeelstekorten;

De invulling, veranderingen of aanpassingen op onderwijsconcepten vanwege eventuele personeelstekorten vraagt op alle niveaus een doordenking onder het begrip 'Anders Organiseren'. Met Qrabbel, een connectieplatform tussen scholen/BSO's en creatieve professionals, zijn de eerste stappen gezet. Binnen CSG De Waard zijn er daarnaast ook in 2022 nog ontwikkelingen gaande op bestuurlijk niveau. Helaas heeft de werving van een nieuwe bestuurder geen resultaat opgeleverd. We zijn blij dat de bestuurder a.i. nog aan blijft voor de voortgang en continuering van CSG De Waard. Wel konden we voorzien in vier vacatures voor schoolleider, zijn zittende directeurs bereid om tijdelijk of voor vast aangesteld te worden als meerscholendirecteur. Zo konden we met nieuwe en enkele interim directeurs in de leidinggevende functies op al onze scholen voorzien. Ook op de afdeling Onderwijs en Kwaliteit zijn we blij met de nieuwe orthopedagoog, een specialist begaafdheid en een directeur Onderwijs en Kwaliteit. Op de planning staat de vacature voor opleidingscoördinator per februari 2023. Goede leraren en goede schoolleiders zijn een belangrijke voorwaarde voor goed onderwijs. Voor de toekomstige ontwikkelingen zien we zelf en geeft ook de inspectie de noodzaak aan tot anders denken → taakdifferentiatie en het effectief inzetten van onderwijsassistenten, vakleerkrachten en andere specialisten kunnen ervoor zorgen dat leraren meer tijd hebben voor hun kerntaak: onderwijs geven en ontwikkelen. Dit alles kan alleen maar leiden tot nog beter onderwijs en waar we met elkaar zorg dragen voor de kwaliteit van ons onderwijs.

Enkele hoogtepunten uit het jaar 2022

In het kalenderjaar 2022:

- heeft CSG De Waard stichtingsbreed verdiept in het werken met ParnasSys/Schoolkwaliteit;
- zijn alle teams geschoold in ParnasSys/Leerlingzorg;
- is het Veiligheidsplan en de Gedragscodes vastgesteld;
- zijn de eindopbrengsten van de scholen volgens de ondergrens van de inspectie;
- zijn de interventies vanuit het NPO Schoolprogramma na een jaar geevalueerd en (her)nieuwe of nieuwe doelen geformuleerd en genoteerd in de jaarplannen van de scholen;
- zijn vier collega's als beeldbegeleider/beeldcoach gestart op de scholen om de voortgang van het beleid te waarborgen;
- is CSG De Waard in het partnerschap met 6 stichtingen Samen Opleiden geaccrediteerd voor het gezamenlijk opleiden van studenten;
- heeft het Kennisplein haar focus verlegd naar beraden, netwerkbijeenkomsten, visitaties en schoolbezoeken;
- hebben directeurs (en hun teams) met enthousiasme en deskundigheid gewerkt aan de kernwaarden van CSG De Waard en kritisch het visiedocument van CSG De Waard aangepast;
- Is er in opdracht van de samenwerkingsverbanden po en vo in de Hoeksche Waard door Oberon een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden en behoeften van het regulier onderwijs bij het bieden van inclusiever onderwijs;
- gaat in 2024 de Eindtoets wijzigen naar doorstroomtoets;
- NPO wordt verlengd en loopt soepel over in het Masterplan 'Toekomst van het onderwijs'
- Is de vacature Kangoeroeklas niet vervuld en het beleid omgebogen naar een bovenschoolse specialist begaafdheid;

- neemt het aantal leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs toe en de uitstroom naar het regulier onderwijs af;
- organiseert de afdeling onderwijs i.s.m. met HR twee keer per jaar een startbijeenkomst Curriculum alle Nieuwe Leerkrachten en Onderwijsassistenten;
- is er een vragenlijst vanuit de werkgroep LEA mbt Huiselijk geweld en kindermishandeling uitgezet;
- zijn de consultaties bij de start van het schooljaar inzake opbrengstbesprekingen zeer succesvol verlopen;
- hebben de scholen een modeldraaiboek sectorplan COVID-19 en zich hiermee voorbereid op vier mogelijke scenario's corona;
- koppelen we thematafels aan het nieuwe Strategische Koersplan 2022-2024;
- hebben we informatie gekregen over Cito 4.0 Leerling in Beeld;
- krijgen de kwaliteitskaarten steeds betere afgestemde indicatoren ter controle om de vraag: Doen we de goede dingen en doen we ze nog goed te kunnen beantwoorden;
- heeft de adviseur Kwaliteitszorg een ELO ontwikkeld voor nieuwe en zittende intern begeleiders;
- zijn we blij met alle nieuw benoemde onderwijsprofessionals.

4. Personeel & professionalisering

4.1 Inleiding

In de strategische koers 2022-2024 zijn ambities geformuleerd. Vanuit deze ambities worden de accenten gelegd in prioritering van de stafafdelingen. De ambities die zijn gesteld voor personeel zijn gericht op bijzonder goed werkgeverschap en professionele lerende organisatie.

4.2 Personele ontwikkelingen van betekenis in 2022 en toekomstige ontwikkelingen

Strategisch personeelsbeleid

Het personeelsbeleid bij CSG De Waard is ingebed in de schoolplannen waarin het professionaliseren van de teams en het ontwikkelen van individuele medewerkers een vaste component is. Afhankelijk van de fase van ontwikkeling van de school, team en medewerker worden er keuzes gemaakt. De ontwikkeling vindt plaats binnen de gestelde kaders van beleid zoals het gesprekscyclus, professionalisering en beloningsbeleid. Uit efficiency oogpunt is er ook een gezamenlijke professionaliseringsaanbod onder andere via het CSG De Waard Kennisplein.

Het actualiseren en opstellen van nieuw personeelsbeleid wordt voornamelijk bovenschools geïnitieerd, waarna advies wordt gevraagd aan het directeurenoverleg en instemming door de PGMR. Draagvlak is hierbij belangrijk, evenals de relatie met de onderwijskundige visie en het financiële kader.

In 2022 is herstructurering van het bestuurskantoor ingezet. In 2023 zal deze herstructurering verder vorm gaan krijgen.

Ook in 2022 was bij CSG De Waard de nasleep van corona en alle beperkende maatregelen merkbaar. We merken dat deze een groot effect heeft gehad op de scholen en het personeel. Medewerkers hebben maximale flexibiliteit getoond en met elkaar alles in het werk gesteld om het onderwijs te continueren. Dit uitte zich in 2022 in een vergroot verzuimpercentage. Met de ontwikkeling en implementatie van een vernieuwd verzuimbeleid in 2023, verwachten we meer grip te krijgen op verminderde inzetbaarheid dat zich moet gaan vertalen in een dalend verzuimpercentage.

Ten aanzien van personeel is er in de afgelopen jaren sprake geweest van overformatie; dit heeft geleid tot een stevige sturing op financiën en personele inzet. Het komend jaar zal CSG de Waard zich richten op o.a. afbouw van personele inzet met als resultaat een nul begroting per school in de begroting van 2023-2024.

Aanpak werkdruk

Er is vanuit het convenant aanpak lerarentekort € 97 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van werkdruk in het PO. Op de scholen van CSG De Waard worden de gelden om de werkdruk aan te pakken volop ingezet en krijgt dit vorm in de teams op de scholen. De teams kiezen zelf welke maatregelen er in hun school worden genomen, om de werkdruk te verminderen, middels een plan van inzet. Ook komend jaar worden de gelden bijvoorbeeld ingezet voor de inzet van een gym vakleerkracht, onderwijsassistent en/of leerkrachtondersteuner.

Toekomstige ontwikkelingen

Ook voor komend jaar is de krapte op de arbeidsmarkt voelbaar. Vanuit de thematafel “anders organiseren” probeert CSG de Waard in te spelen op de krapte op de arbeidsmarkt door anders om te gaan met de inzet van ons huidige personeel en inzet van nieuw personeel en/of vakspecialisten. We richten ons nog steeds op verdere ontwikkeling van arbeidsmarktcommunicatie en het vernieuwen van wervingsacties. Hiervoor zullen we ook met externe partijen gaan samenwerken. Met de inzet van een nieuwe structuur binnen de kamers HR en Onderwijs, kunnen we beter gaan inspelen op het binden en boeien van het huidige personeel. Ook kijken we naar de (door)ontwikkeling van ons huidige personeel voor de toekomst. In 2023 zal een vernieuwd verzuimbeleid geïmplementeerd worden. Ook gaan we aan de slag met het optimaliseren en automatiseren van de HR processen.

4.3 Kengetallen

Leeftijdsopbouw naar geslacht en functiecategorie

Categorie	Man	Vrouw	Totaal
0 tot en met 24 jaar	1,2	10,5	11,7
25 tot en met 34 jaar	3,8	39,4	43,2
35 tot en met 44 jaar	7,5	43,9	51,5
45 tot en met 54 jaar	5,7	52,7	58,4
55 tot en met 64 jaar	6,0	60,6	66,6
vanaf 65 jaar	2,6	7,6	10,2
Eindtotaal	26,9	214,7	241,6
Procentueel	11%	89%	100%
Gemiddelde leeftijd			45,7

Categorie	DIR	OP	OOP
0 tot en met 24 jaar	0,0	2,1	9,6
25 tot en met 34 jaar	0,5	29,5	13,3
35 tot en met 44 jaar	3,5	37,8	10,1
45 tot en met 54 jaar	6,7	35,4	16,3
55 tot en met 64 jaar	3,3	45,9	17,4
vanaf 65 jaar	3,1	5,1	2,1
Eindtotaal	17,1	155,8	68,7
Procentueel	7%	64%	28%

De gemiddelde formatie is weergegeven in aantal fte en aantal formatieplaatsen.

Gemiddeld aantal fte	2022	2021
DIR	17,1	22,8
OP	155,8	150,1
OOP	68,7	56,9
Totaal	241,6	229,9

Gemiddeld aantal medewerkers	2022	2021
DIR	28	26
OP	314	232
OOP	167	103
Totaal	509	361

In de totale formatie is het aantal fte van het bestuurskantoor opgenomen.

Gemiddeld gewogen leeftijd (peildatum 1 oktober)

De gemiddeld gewogen leeftijd (GGL) was onderdeel van de berekening van de personele bekostiging. Vanaf 2023 geldt de nieuwe bekostiging, waarin er geen onderscheid meer is tussen personele en materiële bekostiging en is de basisbekostiging volledig per kalenderjaar, gebaseerd op het aantal leerlingen op 1 februari van het voorgaande jaar.

Het afschaffen van de GGL heeft van alle wijzigingen in de bekostiging verreweg het grootste effect op mogelijke herverdeeffecten. Het landelijke gemiddelde leeftijd van het onderwijzend personeel (OP) van basisscholen was in 2021 ongeveer 39,5 jaar. Dat betekent dat scholen met een hogere GGL er met de nieuwe bekostiging per saldo op achteruitgaan en scholen met een lagere GGL gaan erop vooruit. Hoe groter het verschil ten opzichte het landelijk gemiddelde, hoe hoger het

hverdeeeffect. In de jaren 2023-2025 is er wel een overgangsregeling waarbij de scholen die een nadelig effect hebben gedeeltelijk gecompenseerd worden. De compensatie geldt ook voor scholen die juist voordeel hebben van de nieuwe bekostiging. Daarvoor komt de overgangsregeling neer op een inhouding gedurende drie jaar. De compensatie/inhouding is als volgt:

2023:	compensatie = 75%
2024:	compensatie = 50%
2025:	compensatie = 25%

Hieronder is de ontwikkeling van de GGL t/m 1-10-2021 weergegeven.

BRIN	School	2019	2020	2021
05SF	Wegwijzer	36,92	35,49	34,64
05SK	Schelp	41,74	39,17	40,40
06RY	Vliet	37,60	38,51	42,31
07BN	Molenwiek	40,62	41,56	42,27
07NI	Weerklank	39,79	38,96	39,53
07XL	Regenboog	38,89	42,80	42,86
07YN	Bouwsteen	43,35	41,52	41,69
07YY	Regenboog	39,32	40,26	39,51
08AW	Parel	47,47	47,72	48,67
11CE	Bron	40,56	39,15	40,58
11PD	Sabina van Egmond	40,64	40,70	43,15
12AH	Kriekenhof	37,50	37,19	38,36
12YV	Keuchenius	40,43	39,80	40,58
13KD	Hoeksteen	40,28	41,65	42,87
14SP	Willem Alexander	48,11	45,12	47,68
26LY	Ark	42,32	42,96	45,20

Uit dit overzicht is op te maken welke scholen een positief of negatief bedrag vanuit de overgangsregeling ontvangen. Scholen met een hoge GGL op 1-10-2021 hebben in principe een negatief effect van de nieuwe bekostiging. Tenzij ze de gemiddelde leeftijd van het personeel binnen afzienbare termijn rond het landelijke gemiddelde kunnen brengen.

Uit de tabel is ook af te lezen hoe snel de gemiddelde leeftijd van een school kan veranderen. Bij kleine scholen is dit eerder te realiseren dan voor een grote school.

5. Huisvesting

5.1 Onderwijshuisvesting

CSG De Waard heeft 16 scholen gehuisvest in 18 schoolgebouwen. Deze schoolgebouwen staan vrijwel allemaal binnen Gemeente Hoeksche Waard. Alleen de school voor speciaal onderwijs de Ark heeft een locatie in Middelharnis (gemeente Goeree-Overflakkee).

Vanuit het huisvestingsbeleid is een herkenbare strategie geformuleerd. Wij streven naar moderne, goed geoutilleerde schoolgebouwen, met uitdagende en veilige schoolpleinen en een duurzame leeromgeving binnen de bestaande schoolgebouwen.

CSG De Waard is verantwoordelijk voor het onderhoud van de schoolgebouwen die binnen de stichting worden gebruikt. Het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) wordt opgesteld door OCS, die ook de uitvoering van de werkzaamheden coördineert. Via OCS-suite is het MJOP volledig gedigitaliseerd waardoor in één oogopslag zichtbaar is welk onderhoud wanneer uitgevoerd wordt. De opdracht van OCS is naast het actualiseren van het MJOP, ook nadrukkelijk om duurzaamheidsmaatregelen te treffen.

5.2 SUVIS: verbetering van ventilatie

De Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS) is een uitkering voor gemeenten om het binnenklimaat van bestaande schoolgebouwen te verbeteren. De gemeente vraagt deze subsidie aan bij het Rijk (BZK) en ontvangt 30% van de totale kosten voor verbetering van de ventilatie. Gemeente en schoolbestuur verdelen in onderling overleg het overige deel van de kosten.

In 2021 zijn met deze subsidie voor de Bouwsteen al aanpassingen gerealiseerd en voor de Regenboog Zuid-Beijerland, de Bron, Keuchenius en de Schelp staan werkzaamheden ter verbetering van het binnenklimaat gepland. Ook voor de meeste andere scholen van CSG de Waard is SUVIS aangevraagd en toegekend. Het is echter niet mogelijk om de projecten voor alle scholen gelijktijdig te laten uitvoeren.

5.3 Integraal huisvestingsplan 2021-2024 gemeente Hoeksche Waard

In het integraal huisvestingsplan (IHP) worden de kaders bepaald waarbinnen de gemeente Hoeksche Waard, samen met de schoolbesturen die actief zijn in de gemeente, investeert in de huisvesting van het basisonderwijs, (speciaal) basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. De gemeente laat hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht, op grond van de taak die zij heeft in het voorzien van huisvesting voor het onderwijs, wenst in te vullen. Dit IHP is het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2021-2024.

Het IHP:

- biedt gemeenten en schoolbesturen een meerjarenperspectief, waarop het eigen (investerings-)beleid kan worden afgestemd.
- leidt tot een betere beheersbaarheid van de investeringen en voorkomt ad hoc beslissingen.
- helpt de gemeente en het onderwijs daarmee met het effectief inzetten van haar middelen voor onderwijs en stimuleert samenwerking tussen de betrokken partners.
- Introduceert, vooruitlopend op de wijziging in de wetgeving, renovatie als middel tot levensduurverlenging van onderwijsgebouwen,
- wordt elke 4 jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment.

De volgende beleidsambities zijn in het IHP opgenomen:

1. Duurzame en gezonde schoolgebouwen
 - a. Investeren in duurzaamheid
 - b. Investeren in gezondheid
2. Renovatie en functionele upgrade schoolgebouw
 - a. Renovatie als alternatief voor vervangende nieuwbouw
 - b. Functionele upgrade als onderdeel van door schoolbestuur te bekostigen renovatie
3. Medegebruik bij uitbreiding van scholen
4. Samenwerking onderwijs en kinderopvang (Kindcentrum)
5. Schoolpleinen (inrichting en onderhoud)

De huisvestingsagenda in het IHP bevat de volgende projecten voor scholen van CSG de Waard:

2021:	Uitbreiding De Wegwijzer.	Kostenraming: € 552.500
	Functionele upgrade Keuchenius	Kostenraming: € 437.000
2022:	Functionele upgrade De Bron.	Kostenraming: € 586.200
2023:	Functionele upgrade De Regenboog Zuid-Beijerland.	Kostenraming: € 339.700
2024:	Functionele upgrade De Schelp.	Kostenraming: € 584.100

De werkzaamheden voor de Wegwijzer starten pas in de zomervakantie van 2023. Voor de projecten voor de Bron en de Regenboog is de planning dat deze ook nog in 2023 aanvangen. Voor de andere projecten moet de startdatum nog bepaald worden.

Met de uitvoering van deze projecten worden de geplande aanpassingen ter verbetering van de ventilatie (zie SUVIS) direct meegenomen.

6. Financieel beleid

6.1 Financieel beleid

Inleiding

Doelstelling van CSG De Waard is een gezonde financiële positie. Om er voor te zorgen dat er geen financiële problemen ontstaan is de financiële verslaglegging een belangrijk onderdeel in de organisatie. Instrumenten die wij hierbij gebruiken zijn: begrotingen, maandrapportages, eindejaarsprognoses, meerjarenbegrotingen en liquiditeitsbegrotingen.

De werkwijzen met betrekking tot begroten, administreren en rapporteren vormen samen de administratieve organisatie, het geheel van processen en functies binnen de organisatie. In dit verband zijn zaken vastgelegd met betrekking tot het inkoop- en het betalingsproces, de omgang met kassen en bankrekeningen, het begrotingsproces, de periodieke rapportages, de besteding en verantwoording, en de debiteuren- en crediteurenadministratie.

Daarnaast hebben we een heldere Planning- & Controlcyclus opgezet en zijn er afspraken gemaakt over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Zo zijn de bevoegdheden van de Raad van Toezicht, het College van Bestuur en de directeurs vastgelegd voor wat betreft budgetbevoegdheid en het accorderen en coderen van facturen. Middelen die gebruikt worden in de Planning- & Control cyclus zijn:

1. Begroting en meerjarenbegroting

De begroting dient gedurende het boekjaar als uitgangspunt voor de kostenbewaking en inkomstenrealisatie. Er wordt gewerkt met een (meerjaren)begroting, liquiditeitsbegroting en investeringsbegroting per kostenpaats (de scholen, bestuur/bestuurskantoor en de bovenschoolse vervangingspool). De begroting wordt jaarlijks ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd. Als ambitie is beschreven dat op basis van het strategisch beleidsplan de afdeling financiën de doelstellingen vertaalt in concrete bedragen en deze opneemt in de meerjarenbegroting en de jaarbegroting.

2. Rapportages

Managementrapportages:

- Maandelijkse rapportage (realisatie en prognose tot einde jaar) aan de bestuurder.

3. Financiële kaders en allocatie

Het ministerie van OCW berekent de lumpsum financiering per school, maar de betaling vindt plaats op stichtingsniveau. Voor het bestuur, het bestuursbureau en de bovenschoolse vervangingskosten dragen de basisscholen ongeveer € 900 per leerling bij. Voor de scholen voor speciaal onderwijs is dit bijna het dubbele. In 2022 kwam dit voor de basisscholen neer op 12,5% van de basisbekostiging: 9% voor bestuur/bestuurskantoor en 3,5% voor de (bovenschoolse) vervangingskosten. Voor het speciaal onderwijs waren deze percentages lager, omdat de reguliere bekostiging per leerling meer dan drie keer zo hoog is als voor het basisonderwijs.

Het streven is om de afdrachten per leerling te verlagen. Dit kan gerealiseerd worden als het (langdurig) ziekteverzuim en daarmee de vervangingskosten omlaag gebracht kunnen worden. Consequentie hiervan kan wel zijn dat de scholen een grotere verantwoordelijkheid krijgen voor de vervangingskosten bij hoge verzuimcijfers. Ook wordt getracht om de kosten van het bestuursbureau te verlagen. Dat is mogelijk als na de reorganisatie de externe inhuur kan worden afgeschaald.

Nieuw financieel beleid vanaf 2023

Het financieel beleid van CSG de Waard was er tot nu toe op gericht dat elke individuele school jaarlijks een sluitende begroting kan overleggen. Dit is als zodanig vastgelegd in de kadernotitie,

waarin de kaders voor het begrotingsproces staan beschreven. In de praktijk blijkt deze aanpak als beleidsarm gekwalificeerd te worden. De stichting heeft nu de ambitie om een grote stap te zetten in de ontwikkeling richting beleidsrijk begroten in meerjarig perspectief op schoolniveau. Dit betekent dat van schoolleiders verwacht wordt dat ze goed zicht hebben op de te verwachten ontwikkeling van het aantal leerlingen en veranderingen in de formatie, met als doel om te sturen op een gemiddeld financieel resultaat dat over meerdere jaren neutraal is, waarbij sprake is van continuïteit van het onderwijs op een hoogwaardig kwalitatief niveau. Als de kwaliteit van het onderwijs bij een school ondermaats wordt bevonden, dan heeft de schoolleider de opdracht om maatregelen te nemen om de kwaliteit snel weer op het juiste niveau te krijgen. Het doen van aanvullende investeringen, bijvoorbeeld in extra scholing of door tijdelijke uitbreiding van de formatie, kan in een dergelijk geval tot een begrotingstekort leiden. In de meerjarenbegroting zal dan echter wel weer altijd zicht moeten zijn op een sluitende of positieve begroting 3 tot (maximaal) 4 jaar later.

Ook grote schommelingen in het aantal leerlingen kunnen tijdelijk voor tekorten zorgen, omdat de bekostiging door de t-1 systematiek altijd een jaar achterloopt op het feitelijke aantal leerlingen in een bepaald jaar. Het is de verantwoordelijkheid van de schoolleiders om te bepalen of en zo ja wanneer en in welke mate aanpassingen in de formatie nodig zijn zodat over meerdere jaren het financiële resultaat neutraal blijft.

Tijdens de besprekingen voor de formatie van de scholen voor het schooljaar 23/24 is al nadrukkelijk gekeken naar de financiële consequenties van de meerjarige formatieplanning voor de komende 4 jaar. In de nieuw op te stellen kadernotitie voor de begroting 2024 zal het nieuwe financiële beleid van CSG de Waard verder gestalte krijgen.

Nieuwe bekostiging per 2023

Vanaf januari 2023 hanteert OCW de nieuwe bekostigingssystematiek. De basisbekostiging bestaat nu uit een bedrag per leerling en een bedrag per school en wordt niet meer per schooljaar maar per kalenderjaar toegekend. Er is geen onderscheid meer tussen personele en materiële bekostiging en ook geen verschil meer voor jonge (4-7 jaar) en oudere leerlingen. De belangrijkste wijziging is echter het loslaten van de gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) van het onderwijzend personeel als factor in de bekostigingsformule. Dat betekent dat scholen met relatief oudere leraren, die over het algemeen duurder zijn dan jongere leraren, daar niet meer voor worden gecompenseerd.

Voor CSG de Waard heeft de nieuwe bekostiging een negatief effect omdat slechts 2 van de 17 scholen op 1-10-2021 (de laatste teldatum dat de GGL werd vastgesteld) een lagere GGL had dan het landelijk gemiddelde van 39,4 jaar. Scholen met een hoge GGL zullen over het algemeen ook een hoge gemiddelde personeelslast (loonkosten per fte) voor het OP hebben.

De komende 3 jaar is er wel een overgangsregeling, waarbij de scholen die door de nieuwe bekostiging een lager bedrag aan Rijksbijdragen ontvangen enigszins worden gecompenseerd. In 2023 is dit 75% van het berekende nadeel, 50% in 2024 en 25% in 2025.

CSG de Waard ontvang in 2023 in totaal ruim € 147 duizend aan overgangsbekostiging. Dit betekent dat het nadelige effect op termijn (vanaf 2026) bijna € 200 duizend bedraagt. Tenzij de gemiddelde leeftijd van het onderwijzend personeel verlaagd kan worden.

Vooralsnog neemt CSG de Waard geen maatregelen om grote effecten van de nieuwe bekostiging per school te beperken. Een schoolbestuur kan de door OCW per school beschikbaar gestelde Rijksbijdragen herverdelen over de scholen. Door de overgangsregeling is dat in 2023 niet nodig. Als er op termijn grote verschillen ontstaan in de gemiddelde personeelslast per school, dan is een herverdeling van de Rijksbijdragen een optie die zal worden overwogen. Op dit moment worden de scholen met een oud personeelsbestand nadrukkelijk gewezen op het belang van een evenredige leeftijdsopbouw van het personeel, waarbij de gemiddelde leeftijd in de buurt ligt van het landelijke gemiddelde.

6.2 Analyse van het resultaat

Het resultaat van 2022 was € 2,2 miljoen positief. Begroot was een negatief resultaat van € 93 duizend. Vooral door de nieuwe cao po in combinatie met de bijstelling van de bekostiging waren zowel de baten als de lasten veel hoger dan begroot. De Rijksbijdragen waren in de begroting wel voorzichtig ingeschat, waardoor het verschil tussen realisatie en begroting in 2022 extra groot is.

Realisatie 2022 versus begroting 2022 en realisatie 2021

bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil	Realisatie 2021	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCW	23.667	20.537	3.131	21.022	2.645
Samenwerkingsverband	1.408	1.196	212	1.274	134
Overige overheidsbijdragen	496	455	41	71	425
Overige baten	419	215	204	331	88
Totaal baten	25.991	22.403	3.588	22.698	3.293
Lasten					
Personeelslasten	20.088	18.708	1.380	18.579	1.508
Afschrijvingen	590	629	-39	540	50
Huisvestingslasten	1.792	1.700	92	1.663	130
Overige lasten	1.307	1.450	-143	1.173	134
Totaal lasten	23.777	22.487	1.290	21.954	1.822
Saldo baten en lasten	2.214	-84	2.298	743	1.471
Financiële baten en lasten	-13	-9	-4	-17	4
Totaal resultaat	2.201	-93	2.294	726	1.475

De inkomsten van de samenwerkingsverbanden zijn hierboven apart weergegeven. In de jaarrekening zijn deze inkomsten onderdeel van de Rijksbijdragen.

Het resultaat van 2022 is bijna € 2,3 miljoen beter dan was begroot. Er zijn vooral grote verschillen te zien tussen realisatie en begroting bij de Rijksbijdragen en de personeelslasten. Dit komt door de nieuw afgesloten cao waarin de salaristabel gelijk is getrokken aan die van het voortgezet onderwijs. Tevens was er een loonstijging van 4,75%. De totale loonstijging is volledig gecompenseerd door OCW. Bij het opstellen van de begroting konden deze aanpassingen in de cao niet worden voorzien.

In de begroting was wel gerekend met een loonstijging, maar niet met een (volledige) compensatie door OCW. De begroting 2022 liet mede daardoor ten opzichte van de realisatie van 2021 lagere Rijksbijdragen, maar hogere personeelslasten zien. In werkelijkheid dekte de compensatie van OCW de hogere loonkosten ruimschoots. In de begroting 2022 was wel rekening gehouden met de afboeking van de vordering op OCW. Door de overgang van de bekostiging naar kalenderjaar, waren de Rijksbijdragen in de laatste 5 maanden van 2022 (eerste maanden van schooljaar 22/23) lager dan het deel van de personele bekostiging (5/12) dat voorheen als baten in het kalenderjaar werd geboekt. Dit effect is ook zichtbaar bij de vorderingen, waar de vordering op OCW nu veel lager is.

Door de voorzichtig opgestelde begroting voor 2022 geven de verschillen met boekjaar 2021 een beter beeld van de werkelijke ontwikkeling in de baten en lasten. De totale Rijksbijdragen zijn 12,6% hoger dan in 2021. Naast de genoemde bijstelling van de bekostiging komt dit ook door hogere bedragen vanuit het NPO en voor de bekostiging voor nieuwkomers. De NPO-middelen zijn verstrekt

in de schooljaren 21/22 en 22/23. In 2021 betrof dit dus slechts 5 maanden en 2022 het gehele kalenderjaar. Door een grote toeloop van asielzoekers en andere nieuwkomers is het aantal leerlingen in de AZC-school en de taalklassen van de Hoesteen sterk toegenomen. Ook dit zorgde voor hogere Rijksbijdragen, die bij het opstellen van de begroting niet konden worden voorzien. Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs zijn de regelingen voor nieuwkomers ook nog verruimd.

Ook de inkomsten van het samenwerkingsverband, inkomsten van overige overheidsinstellingen en de overige baten (o.a. verhuur en detacheringen) waren hoger dan in 2021. De hogere inkomsten vanuit de overige overheid was door een terugbetaling van de belastingdienst vanwege eerder opgelegde heffingen voor het Facilitair Bedrijf waar CSG de Waard in eerdere jaren onterecht voor was aangeslagen. In 2022 is ook een bedrag ontvangen voor het afstoten van deze BV. Dit verklaart het hoge bedrag bij de overige baten. In de begroting 2022 waren deze incidentele inkomsten al grotendeels voorzien.

De stijging van de afschrijvingslasten wordt verklaard door extra investeringen, al waren deze niet zo hoog als in de begroting was voorzien, waardoor de realisatie lager is dan begroot. Een deel van de geplande investeringen zijn doorgeschoven naar 2023.

De stijging van de materiële lasten (huisvesting en overige) kan vooral worden toegeschreven aan stijgende kosten vanwege de inflatie.

Van het totale resultaat van 2022 wordt € 924 duizend veroorzaakt door NPO. Vooral door een tekort aan personeel is het niet mogelijk gebleken om de beschikbaar gestelde middelen ook volledig in 2022 in te zetten. De niet bestede NPO-bedragen worden aan de bestemmingsreserve toegevoegd. De scholen hebben tot en met schooljaar 24/25 om de gelden in te zetten voor de betreffende NPO-doelstellingen. Daarvoor is het wel weer nodig om plannen op te stellen die met het personeel van de medezeggenschapsraad worden afgestemd.

Nationaal Programma Onderwijs bedragen * € 1.000	2022	2021
NPO baten	1.825,4	861,1
<u>NPO lasten</u>	<u>901,6</u>	<u>340,0</u>
Resultaat NPO	923,8	521,1

Een nadere toelichting bij specifieke posten van de baten en lasten staat in de jaarrekening.

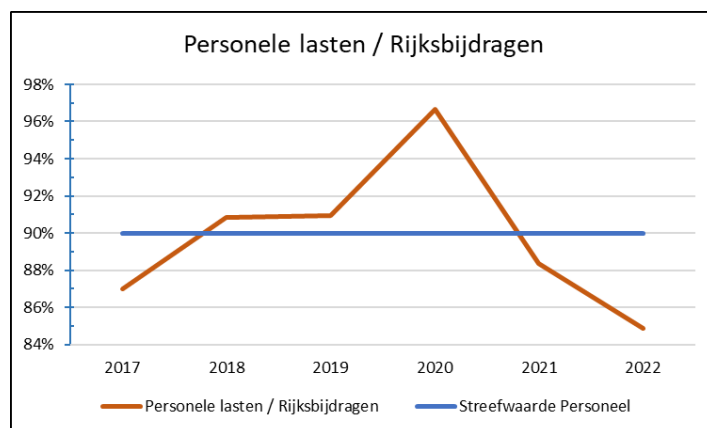
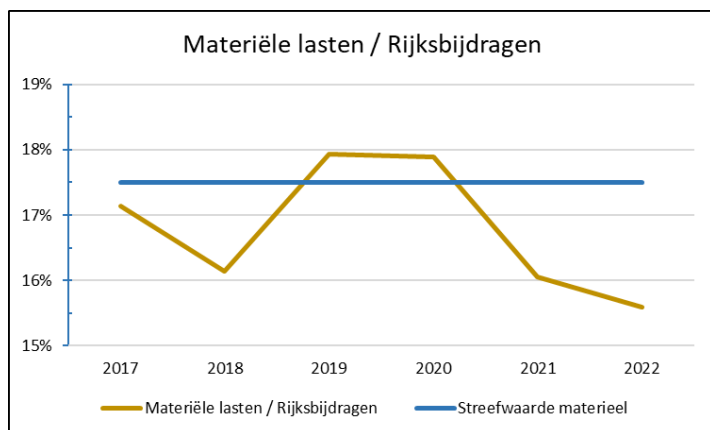
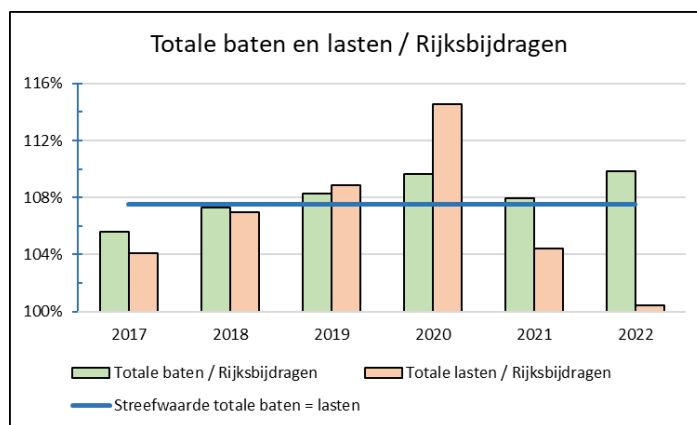
Financiële kengetallen - baten en lasten

Voor de rentabiliteit (resultaat / totale baten) wordt gestreefd om jaarlijks tussen -1% en +1% van de totale baten te blijven. Voor de lange termijn is een sluitende begroting (gemiddeld ongeveer 0%) in meerjarig perspectief de doelstelling. Om deze doelstelling te halen zijn streefwaarden geformuleerd voor de personele en materiële lasten en de totale baten ten opzichte van de Rijksbijdragen.

In 2022 waren de Rijksbijdragen extra hoog, ondanks de afboeking van de vordering op OCW, door de aanvullende bekostiging vanuit het NPO. Maar de overige inkomsten waren naar verhouding nog hoger, waardoor het kengetal Totale baten / Rijksbijdragen in 2022 hoger was dan de streefwaarde. Door de bijzonder hoge Rijksbijdragen bleven ook de personele en materiële lasten ruimschoots onder de streefwaarden.

Kengetallen - baten en lasten	2022	2021	Streefwaarden CSG de Waard
Rentabiliteit (1-jarig)	8,5%	3,2%	gemiddeld 0%
Totale baten / Rijksbijdragen	109,8%	108,0%	107,5%
Personele lasten / Rijksbijdragen	84,9%	88,4%	90,0%
Materiële lasten / Rijksbijdragen	15,6%	16,1%	17,5%

De streefwaarden zijn vastgesteld op basis van de resultaten in de voorgaande jaren. De overige inkomsten (het deel van de Totale baten / Rijksbijdragen boven 100%) en de materiële lasten hebben normaal gesproken een redelijk constante uitkomst. De streefwaarde voor de personele lasten kan daardoor eenvoudig worden afgeleid (verschil tussen Totale baten en materiële lasten t.o.v. de Rijksbijdragen). Onderstaande grafieken toont de ontwikkeling van de laatste 6 jaar.

De bovenste grafiek toont de bijzondere hoge waarde voor de totale lasten in 2020, die vooral veroorzaakt werd door hoge personeelslasten, zoals onderste grafieken laten zien. Het tekort van 2020 (ruim € 920 duizend) heeft geleid tot bezuinigingsmaatregelen, terwijl de inkomsten in 2021 en 2022 door NPO juist hoger waren. Dat verklaart de hoge positieve resultaten in deze jaren.

Het is verstandig om voor de totale baten en de materiële lasten (t.o.v. de Rijksbijdragen) enige voorzichtigheid te betrachten. Overige inkomsten kunnen een onzeker of incidenteel karakter hebben en voor de materiële lasten is de huidige inflatie een belangrijk aandachtspunt. Wel kan worden afgeleid dat de personele lasten ongeveer 90% van de Rijksbijdragen kunnen bedragen voor een structureel sluitende begroting.

Deze kengetallen laten zich overigens moeilijk vergelijken met kengetallen van andere schoolbesturen of met het landelijke gemiddelde. Het gemiddelde voor de materiële lasten ligt voor basisscholen rond de 20% van de Rijksbijdragen maar voor scholen voor speciaal onderwijs en speciaal

basisonderwijs is dat veel lager. Bij grote basisscholen (> 300 leerlingen) ligt het kengetal voor de materiële lasten over het algemeen ook (ruim) onder de 20%. Bij dergelijke grote scholen is duidelijk sprake van schaalvoordelen. Bij scholen met meerdere locaties is dit voordeel er natuurlijk niet.

Sturing aan de hand van deze kengetallen kan dus vooral met kennis van de voorbije jaren van de eigen stichting. En natuurlijk is voortschrijdend inzicht en inspelen op nieuwe ontwikkelingen van essentieel belang.

6.3 Financiële positie op balansdatum

De vermogenspositie van CSG de Waard is door het hoge positieve resultaat fors verbeterd. Het balanstotaal kent een stijging van 42,5% ten opzichte van de stand op 31-12-2021. Het eigen vermogen is met maar liefst 57,6% toegenomen.

Bedragen x € 1.000					
Activa	31-12-2022	31-12-2021	Passiva	31-12-2022	31-12-2021
Materiële vaste activa	3.311	3.313	Eigen vermogen	5.865	3.664
Vorderingen	1.269	2.068	Voorzieningen	2.483	2.158
Liquide middelen	6.848	2.639	Langlopende schulden	11	110
			Kortlopende schulden	3.069	2.088
Totaal activa	11.428	8.020	Totaal passiva	11.428	8.020

Belangrijkste verschillen ten opzichte van 2021

Naast de verandering van het eigen vermogen door het resultaat is er een daling van de vorderingen en een stijging van de voorzieningen en kortlopende schulden.

De daling van de vorderingen komt vooral omdat er geen vordering op OCW meer is vanwege het betaalritme van de bekostiging per schooljaar. Vanaf 2023 worden de Rijksbijdragen per kalenderjaar toegekend. Op balansdatum van 2021 bedroeg deze vordering nog € 986 duizend. Ultimo 2022 resteert nog een vordering op OCW voor de subsidie voor nieuwkomers voor de maanden november en december van € 186 duizend, die pas in 2023 is beschikt en uitbetaald.

De langlopende schulden bestonden in 2021 vooral uit het openstaande saldo voor de bouw van het Kenniscentrum. In 2022 heeft de gemeente de laatste termijn hiervoor betaald. Omdat in 2023 de eindafrekening zal worden opgesteld, is het openstaande saldo opgenomen onder de kortlopende schulden. De kortlopende schulden zijn daarnaast ook gestegen omdat door de loonstijgingen er een hoger saldo op balansdatum is voor de af te dragen belastingen en sociale premies (over de maand december). Ook zijn de reserveringen voor vakantiegeld hierdoor hoger en met het overnemen van de salaristabel van het voortgezet onderwijs is de bindingstoelage weer onderdeel van de cao po waarvoor gereserveerd moet worden.

De voorzieningen zijn toegenomen door een verhoging van de dotatie, terwijl er juist relatief weinig uitgaven voor groot onderhoud waren. De personele voorzieningen zijn wel gedaald, doordat enkele langdurige zieke medewerkers uit dienst zijn gegaan of verwacht wordt dat op relatief korte termijn een regeling wordt getroffen om het dienstverband te beëindigen.

Het totaal aan investeringen was in 2022 vrijwel gelijk aan de totale afschrijvingslasten, waardoor de boekwaarde van de materiële vaste activa nauwelijks gewijzigd is.

Door al deze ontwikkelingen is de stand van de liquide middelen met € 4,2 miljoen toegenomen.

Financiële kengetallen - balans

In onderstaande tabel staan de kengetallen die inzicht geven in de financiële positie van de stichting. Tevens zijn de signaleringswaarden opgenomen die de Inspectie van het Onderwijs (afdeling Rekenschap) hanteert bij het toezicht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen.

Kengetallen - balanspositie	2022	2021	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	0,51	0,46	-
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	0,73	0,73	lager dan 0,30
Liquiditeit (current ratio)	2,65	2,25	lager dan 0,75
Weerstandsvermogen	10,2%	1,6%	-

Formules kengetallen:

Solvabiliteit 1 (excl. voorz.) = Eigen vermogen / totaal vermogen

Solvabiliteit 2 (incl. voorz.) = (Eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen

Liquiditeit (current ratio) = Vlottende activa / Kortlopende schulden

Weerstandsvermogen (PO) = (Eigen vermogen -/- MVA) / Rijksbijdragen (incl. SWV)

De solvabiliteit (excl. voorzieningen) is ondanks het hoge positieve resultaat slechts licht gestegen. Dat komt omdat naast het eigen vermogen ook de andere posten aan de passivazijde van de balans en dus ook het balanstotaal is toegenomen. Inclusief de voorzieningen blijft de solvabiliteit zelf gelijk. De liquiditeit en het weerstandsvermogen zijn wel duidelijk verbeterd.

Hoe goed de financiële positie wekelijks is kan beter worden beoordeeld door te kijken naar het kengetal Werkkapitaal in vergelijking met twee maanden aan personele lasten.

Het werkkapitaal is met ruim € 2,4 miljoen gestegen. De stijging van 2 maanden aan personele lasten (+ € 251 duizend) is dus relatief beperkt.

Kengetallen - balanspositie bedragen * € 1.000	2022	2021
Werkkapitaal	5.049	2.618
<u>2 maanden personele lasten</u>	<u>3.348</u>	<u>3.097</u>
Verschil	1.701	-478

Formule Werkkapitaal = Vlottende activa -/- Kortlopende schulden

Als het werkkapitaal gelijk is aan twee maanden aan personele lasten dan is de financiële positie nog altijd ruim voldoende. Deze vergelijking geeft dus aan dat de financiële positie van CSG de Waard momenteel zeer goed is.

Daar moet wel bij worden aangetekend dat ruim € 1,4 miljoen bestemd is voor extra uitgaven om de doelstellingen van het Nationaal Programma Onderwijs te realiseren. De scholen die nog over veel NPO-budget beschikken worden nadrukkelijk uitgedaagd om met plannen te komen om deze doelen alsnog of in hogere mate te bereiken.

Bovenmatig eigen vermogen?

De Inspectie van het Onderwijs hanteert sinds 2021 een nieuwe norm om te signaleren of schoolbesturen een vermogenspositie hebben die mogelijk als 'bovenmatig' kan worden bestempeld. Het gaat hierbij uitsluitend om het publieke deel van het eigen vermogen. In onderstaande tabel staat de uitkomst voor CSG de Waard.

Kengetallen - balanspositie bedragen * € 1.000	2.022	2.021
Nieuwe norm Inspectie vermogenspositie	4.573	4.344
<u>Eigen vermogen -/- privaat vermogen</u>	<u>5.865</u>	<u>3.664</u>
Vershil	-1.292	680

Norm Inspectie Publiek Vermogen = 50% van aanschafwaarde gebouwen* 1,27 +
Boekwaarde overige materiële vaste activa +
5% van de totale baten

Volgens deze berekening komt het eigen vermogen van CSG de Waard in 2022 bijna € 1,3 miljoen boven de norm van de Inspectie uit.

Als de bestemmingsreserve NPO buiten beschouwing wordt gelaten, blijven we wel binnen de norm. Inzet van de nog beschikbare NPO-middelen is dus ook om deze reden wenselijk.

Toepassing van de nieuwe voorschriften voor de voorziening groot onderhoud, die met ingang van boekjaar 2024 van kracht zullen worden, kan er toe leiden dat de onderhoudsvoorziening eenmalig sterk moet worden verhoogd. Door deze stelselwijziging is het aannemelijk dat een deel van het eigen vermogen aan de voorziening moet worden toegevoegd. In dat geval zal er ook geen sprake meer zijn van een bovenmatig eigen (publiek) vermogen.

De voorgenomen opheffing van Stichting Vermogensbeheer waarbij het vermogen wordt toegevoegd aan dat van CSG de Waard heeft geen effect op de norm van de Inspectie omdat het hierbij om privaat vermogen gaat. Privaat vermogen blijft buiten de signalering van de Onderwijsinspectie. Voor de Stichting Ouderbijdragen geldt hetzelfde.

6.4 Treasuryverslag

Beleggen en belenen

Het treasurybeleid vindt plaats binnen de kaders van de Regeling van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen uit 2016. Hierin staan regels voor het beleggen en belenen van publieke middelen (Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2016).

Conform deze regeling heeft CSG De Waard een treasurystatuut opgesteld. In dit statuut wordt het treasurybeleid uiteengezet en een beschrijving gegeven van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het kader van de treasuryfunctie. De stichting heeft geen beleggingen.

De totale rente-inkomsten in het kalenderjaar 2022 zijn nihil, net als in 2021.

7. Risicomanagement

In de Code Goed Bestuur is aangegeven dat goed beleid inzake risicomanagement wenselijk is. Van belang is om risico's tijdig te inventariseren en bijpassende beheersingsmaatregelen te formuleren. Door Van Ree accountants is in 2021 een onderzoek uitgevoerd naar de belangrijkste risico's waarmee CSG de Waard te maken heeft. In het voorjaar van 2023 heeft Van Ree een vervolgonderzoek gedaan, enerzijds om te beoordelen of de in 2021 benoemde risico's beter beheerst worden en anderzijds of er belangrijke nieuwe risico's zijn ontstaan.

Risico-inventarisatie

Bij de risico-inventarisatie wordt gekeken naar interne en externe risico's. Eerst een opsomming:

Interne risico's

- Leerlingaantal wijkt af van de prognoses
- AO/IB niet op orde
- Geen formeel proces voor het uitvoeren van Europese aanbestedingen
- Een hoger dan ingeschat ziekteverzuim
- AVG heeft nog relatief weinig de aandacht
- Financiële rapportages zijn voor verbetering vatbaar
- Kwaliteit van personeel

Externe risico's

- Voorziening voor groot onderhoud is niet toereikend na toepassing van nieuwe regelgeving.
- Verduurzaming van schoolgebouwen is een eis vanuit de Gemeente Hoeksche Waard. Dit leidt tot een eigen bijdrage van 50% vanuit de eigen organisatie.
- Bouwheer ten aanzien van projecten.

De risicoscan van Van Ree Accountants is als uitgangspunt gebruikt voor onderstaande uitgebreide weergave van de belangrijkste risico's.

Interne risico's

Onderwerp	Risico's en risicobeheersing
Leerlingaantal wijkt af van de prognoses	Risico: De bekostiging valt lager uit dan begroot. De verplichtingen met betrekking tot het personeel zijn reeds aangegaan. Dit kan de continuïteit van de organisatie in gevaar brengen. Risicobeheersing: Kwaliteit van leerlingenprognoses toetsen op aannemelijkheid en (onderlinge) consistentie. Tijdig bijstellen van de formatie als het werkelijke aantal leerlingen dit vereist voor een sluitende begroting.
AO/IB niet op orde	Risico: oneigenlijke onttrekking van middelen en onjuiste financiële verantwoording. Risicobeheersing: Opstellen actuele beschrijving van de AO/IB. Verder is monitoring van resultaat belangrijk voor de organisatie omdat negatieve resultaten worden verwacht.

Geen formeel proces voor het uitvoeren van Europese aanbestedingen.	Risico: Dit kan tot gevolg hebben dat de kwaliteit of prijs niet optimaal is. Risicobeheersing: Opstellen inkoop- en aanbestedingsbeleid waarin rekening wordt gehouden met de richtlijnen voor Europese aanbestedingen.
Een hoger dan ingeschat ziekteverzuim.	Risico: Extra kosten voor vervanging. Risicobeheersing: Gezien de ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage binnen CSG De Waard is het aan te bevelen het eigenrisicodrager schap periodiek te evalueren. Ook is het evalueren en aanscherpen van het ziekteverzuimbeleid aan te bevelen.
Voorzieningen worden opgesteld op basis van de egalisatiemethodiek en niet op basis van de RJ212 (opbouw tijdsevenredig per component).	Risico: Dit kan leiden tot een aanvullende dotatie. Risicobeheersing: Aanpassingen van de voorziening aan de richtlijnen voor de jaarverslaggeving welke kan leiden tot een significante extra toevoeging aan de voorziening voor groot onderhoud.
AVG heeft nog relatief weinig de aandacht.	Risico: Formeel gezien wordt niet voldaan aan de regelgeving. Risicobeheersing: Opstellen AVG-beleid. Ook is er nog geen formele documentatie opgesteld, zoals een verwerkingsregister en verwerkersovereenkomsten.
Financiële rapportages zijn voor verbetering vatbaar.	Risico: Onvoldoende basis voor bestuurder om besluitvorming op te baseren. Risicobeheersing: Opstellen uitgebreidere rapportage waarin ook een financieel beeld op hoofdlijnen worden opgesteld inclusief een toelichting op de belangrijkste verschillen tussen realisatie en begroting.
Kwaliteit van personeel (bestuurskantoor)	Risico: onvoldoende betrouwbare gegevens / onjuiste gegevensverwerking op bestuurskantoor. Risicobeheersing: Kwaliteit van het personeel op het bestuurskantoor is een aandachtspunt.

Externe risico's

Onderwerp	Risico's en risicobeheersing
Aanpassing van voorziening voor groot onderhoud door nieuwe regelgeving.	Risico: De stand van de voorziening is niet toereikend. Risicobeheersing: In kaart brengen van benodigde hoogte van de voorziening volgens de nieuwe regelgeving (RJ 212) en vervolgens een extra (eenmalige) dotatie boeken.
Verduurzaming van schoolgebouwen is een eis vanuit de Gemeente Hoeksche Waard. Dit leidt tot een eigen bijdrage van 50% vanuit de eigen organisatie.	Risico: Rechtmatigheidsrisico dat verbonden is aan het doen van investeringen in huisvestingsvoorzieningen. Risicobeheersing: Investerings zijn volgens de regelgeving uitsluitend toegestaan als deze betrekking hebben op de verduurzaming van een pand en aantoonbaar zullen worden terugverdiend.
Bouwheer ten aanzien van projecten.	Risico: Bij overschrijdingen van het budget kunnen deze kosten ten laste kosten van de organisatie. Risicobeheersing: Maken van concrete afspraken met de gemeente over de realisatie van de voorgestelde functionele upgrades in het integraal huisvestingsplan.

8. Continuïteitsparagraaf

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting zoals deze geraamd zijn in de meerjarenbegroting (MJB). Dit om de continuïteit van de stichting te kunnen waarborgen.

8.1 Ontwikkeling aantal leerlingen en formatie

De basis voor de MJB is de prognose van het aantal leerlingen en de bijpassende formatie. De verwachting in de MJB zoals die is vastgesteld was een redelijk stabiel aantal leerlingen van ronde de 2.800 op 1 oktober en rond 2.900 leerlingen op 1 februari, de nieuwe teldatum voor de bekostiging per kalenderjaar. Wel met schommelingen voor het totaal van de stichting, maar ook enkele scholen hebben een schommelend beeld in de prognose. Volgens nieuw beschikbare informatie is vanaf 2025 een gestage groei te verwachten. Ontwikkeling van nieuwbouwlocaties kunnen de groei versterken.

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
<u>Aantal leerlingen</u>						
op 1 februari	-	2.874	2.924	2.942	2.899	2.902
op 1 oktober	2.780	2.804	2.822	2.779	2.782	2.785
<u>Personele bezetting in fte per 31 december</u>						
Directie	18,1	13,7	16,5	16,4	16,4	16,4
Onderwijzend Personeel (OP)	150,2	160,8	158,8	152,3	152,2	146,7
Ondersteunend personeel (OOP)	64,6	76,6	72,4	58,8	59,7	59,6
Totale personele bezetting	232,9	251,1	247,6	227,4	228,3	222,6

Omdat de teldatum voor de bekostiging verschoven is van 1 oktober naar 1 februari zijn in bovenstaande tabel de aantallen voor beide data gegeven. Het aantal leerlingen op 1 februari 2022 is bepalend voor de bekostiging voor kalenderjaar 2023.

De formatie is in de schooljaren 21/22 en 22/23 hoger door de extra inzet vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). In 22/23 was bijna 10 fte op NPO ingezet, vooral met extra onderwijsassistenten (OOP) of uitbreidingen voor leraren. Bij het opstellen van de MJB is ervan uitgegaan dat alle NPO-aanstellingen na 2023 zullen worden beëindigd. Inmiddels is duidelijk dat er nog een groot bedrag aan NPO-middelen beschikbaar is. Deze middelen zullen tot en met het schooljaar 24/25 worden ingezet.

De directie kent momenteel een lage formatie, omdat een aantal schoolleiders extern worden ingehuurd. Dat geeft de mogelijkheid om een herstructurering door te voeren voor een aantal vooral kleinere scholen.

8.2 Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting (MJB) laat in alle jaren t/m 2026 tekorten zien. De tekorten in 2023 en 2024 kunnen volledig gedekt worden vanuit de bestemmingsreserve NPO. Gezien de hoogte van deze bestemmingsreserve op balansdatum 2022 zijn extra investeringen mogelijk om NPO-doelstellingen of andere kwaliteitsdoelen te realiseren.

Bij het opstellen van de begroting 2023 en de MJB was echter nog sprake van grote voorzichtigheid die na het negatieve resultaat van 2020 (ruim € 920 duizend tekort) noodzakelijk leek. Inmiddels is duidelijk dat de financiële positie zeer goed is, waardoor een risicovoller financieel beleid kan worden gevoerd, zolang dit maar op een verantwoorde wijze gebeurt.

MJB 2023-2026	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Baten						
Rijksbijdragen OCenW	21.022	23.667	24.412	23.182	23.094	22.718
Passend onderwijs	1.274	1.408	1.358	1.252	1.252	1.252
Overige overheidsbijdragen	71	496	150	110	110	110
Overige baten	331	419	214	196	196	196
Totaal baten	22.698	25.991	26.134	24.740	24.653	24.276
Lasten						
Personeelslasten	18.580	20.088	22.275	20.904	20.518	20.140
Afschrijvingen	540	590	682	627	629	594
Huisvestingslasten	1.663	1.792	1.928	1.951	1.975	2.000
Overige lasten	1.173	1.307	1.602	1.597	1.618	1.639
Totaal lasten	21.954	23.777	26.487	25.079	24.740	24.373
Saldo baten en lasten	744	2.214	-353	-339	-88	-97
Financiële baten en lasten	-17	-13	-12	-9	-9	-9
Totaal resultaat	726	2.201	-366	-348	-97	-106

In tegenstelling tot de indeling van de jaarrekening zijn in de MJB de inkomsten voor passend onderwijs (Rijksbijdragen via het samenwerkingsverband) apart weergegeven. In de jaarrekening is dit onderdeel van de Rijksbijdragen.

Bij de Rijksbijdragen zijn de dalende inkomsten van de overgangsregeling verwerkt. In 2023 wordt er voor het laatst nog een deel van de NPO-subsidie ontvangen, voor de laatste 7 maanden van schooljaar 22/23. Mede daardoor zijn de Rijksbijdragen vanaf 2024 duidelijk lager. De overige inkomsten worden structureel lager ingeschat na de incidentele baten van 2022.

De personeelslasten zijn ook vanaf 2024 lager ingeschat omdat bij het opstellen van de MJB ervan was uitgegaan dat de meeste NPO-aanstellingen na het schooljaar 22/23 zouden worden beëindigd. Nu duidelijk is dat er nog een groot bedrag aan NPO-middelen beschikbaar is, te besteden tot en met schooljaar 24/25, is het aannemelijk dat de personeelslasten in 2024 en deels in 2025 hoger zullen uitvallen.

De afschrijvingslasten zullen toenemen, vooral door extra investeringen voor verduurzaming van de schoolgebouwen in 2023 en 2024. Voor 2023 staan ook veel vervangingsinvesteringen voor meubilair en leermiddelen gepland.

Bij de huisvestingslasten wordt rekening gehouden met een kostenstijging die voor een belangrijk deel verband houdt met de inflatie en de grote onzekerheid over de energietarieven in de komende jaren. Met de investeringen in duurzaamheid wordt getracht deze onzekerheid enigszins te beperken.

De overige lasten waren in de begroting 2022 te hoog ingeschat en dit is voor de begroting 2023 en volgende jaren van de MJB mogelijk weer het geval. Wel is het zo dat er met toenemende kosten voor licenties wordt rekening gehouden. En de hoge inflatie heeft invloed op de meeste posten van de overige lasten.

8.3 Meerjarenbalans

Na een verhoging van het eigen vermogen in 2022 door het hoge positieve resultaat, is daarna een daling zichtbaar, corresponderend met de tekorten in de MJB vanaf 2023.

JAARVERSLAG 2022

Activa	Realisatie 31-12-	Realisatie 31-12-2022	Prognose 31-12-2023	Prognose 31-12-2024	Prognose 31-12-2025	Prognose 31-12-2026
Materiële vaste activa	3.313	3.311	3.629	3.432	3.139	2.739
Totaal vaste activa	3.313	3.311	3.629	3.432	3.139	2.739
Vorderingen	2.068	1.269	1.119	1.119	1.119	1.119
Liquide middelen	2.639	6.848	6.047	6.353	6.424	6.865
Totaal vlottende activa	4.707	8.117	7.166	7.472	7.543	7.984
Totaal activa	8.020	11.428	10.795	10.903	10.682	10.723

Passiva	Realisatie 31-12-	Realisatie 31-12-2022	Prognose 31-12-2023	Prognose 31-12-2024	Prognose 31-12-2025	Prognose 31-12-2026
Algemene reserve	3.074	4.420	4.013	3.878	3.800	3.694
Bestemmingsreserve - publiek	590	1.445	1.487	1.274	1.255	1.255
Bestemmingsreserve - privaat	-	-	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen	3.664	5.865	5.499	5.152	5.055	4.949
Voorzieningen	2.158	2.483	2.541	3.002	2.882	3.030
Langlopende schulden	110	11	11	6	2	-
Kortlopende schulden	2.088	3.069	2.744	2.744	2.744	2.744
Totaal passiva	8.020	11.428	10.795	10.903	10.682	10.723

De materiële vaste activa neemt eerst toe door hoge investeringen in 2023, maar neemt daarna af in bovenstaande balans over meerdere jaren. Dat komt deels doordat nog niet alle scholen investeringen hebben ingepland voor de langere termijn.

De herziening van het onderhoudsplan kan er ook toe leiden dat een deel van het groot onderhoud vanaf 2024 als investering zal worden geboekt. Dit is afhankelijk van de nieuwe richtlijnen voor de voorziening groot onderhoud die vanaf boekjaar 2024 moeten gaan gelden, maar op dit moment nog niet exact bekend zijn.

Investeringen	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Gebouwen en terreinen	224	2	155	100	-	-
Meubilair	166	68	202	78	6	4
Inventaris en apparatuur	5	13	19	2	2	-
ICT	187	402	328	166	292	179
Leermiddelen	20	69	222	68	35	5
Overig	24	34	73	16	2	5
Totaal investeringen	625	587	1.000	429	337	193

Bij de vorderingen is ultimo 2022 een vordering op OCW opgenomen vanwege de beschikkingen voor de nieuwkomersregelingen voor de laatste maanden van 2022, die pas in 2023 zijn ontvangen en betaald. Door verschuiving van de teldatum voor deze regelingen (voor het laatste kwartaal van 1 november naar 1 oktober) is de verwachting dat de betalingen voortaan wel in het betreffende boekjaar zullen plaatsvinden. Daarom worden de vorderingen vanaf 2023 lager ingeschat.

De voorzieningen nemen vanaf 2023 toe doordat de jaarlijkse dotatie aan de voorziening onderhoud hoger is dan het op dit moment gepande onderhoud in de periode 2023-2026. Er komt echter een herziening van het meerjarig onderhoudsplan door OCS die al het onderhoud en de investeringen in duurzaamheid coördineert.

Onder de langlopende schulden resteert nog een egalisatierekening voor een oude investeringssubsidie waarvan de laatste termijn in 2026 vrijvalt.

De kortlopende schulden zijn lager ingeschat vanaf 2023 omdat het openstaande saldo voor de kosten voor de bouw van het Kenniscentrum in 2023 wordt verrekend.

Het saldo voor liquide middelen wordt bepaald door de ontwikkeling van de andere balansposten. Naast het jaarlijkse resultaat wordt dit saldo vooral beïnvloed door de hoogte van de investeringen en de uitgaven aan groot onderhoud. Omdat alleen voor 2023 hoge investeringen zijn gepland, blijven de liquide middelen in meerjarig perspectief (na een dip in 2023) op hetzelfde niveau, ondanks de verwachte tekorten in de MJB.

8.4 Ontwikkeling kengetallen

De financiële kengetallen die een indicatie geven over de financiële positie (solvabiliteit en liquiditeit) blijven onverminderd goed in meerjarig perspectief. Het Werkkapitaal blijft tot 2025 ruimschoots boven de streefwaarde van twee maanden aan personele lasten. En ook de norm van de Inspectie voor een mogelijk bovenmatig vermogen wordt met de huidige MJB vooralsnog overschreden. Door besteding van de volledige bestemmingsreserve NPO zal wel weer aan de norm van de Inspectie worden voldaan. De nieuwe richtlijnen voor de onderhoudsvoorziening kunnen vanaf 2024 ook zorgen voor een ander beeld van de balanspositie

Financiële kengetallen	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	0,46	0,51	0,51	0,47	0,47	0,46
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	0,73	0,73	0,74	0,75	0,74	0,74
Liquiditeit (current ratio)	2,25	2,64	2,61	2,72	2,75	2,91
Werkkapitaal	2.619	5.048	4.422	4.728	4.799	5.240
2 maanden personele lasten	3.097	3.348	3.712	3.484	3.420	3.357
Verschil	-478	1.700	710	1.244	1.379	1.884
Normatief vermogen Inspectie	4.344	4.573	4.427	4.124	3.827	3.407
Eigen vermogen -/- privaat vermogen	3.664	5.865	5.499	5.152	5.055	4.949
Verschil	680	-1.292	-1.072	-1.028	-1.228	-1.542
Rentabiliteit	3,2%	8,5%	-1,4%	-1,4%	-0,4%	-0,4%
Totale baten / Rijksbijdragen	108,0%	109,8%	107,1%	106,7%	106,7%	106,9%
Totale lasten / Rijksbijdragen	104,4%	100,5%	108,5%	108,2%	107,1%	107,3%
Personele lasten / Rijksbijdragen	88,4%	84,9%	91,2%	90,2%	88,8%	88,7%
Materiële lasten / Rijksbijdragen	16,1%	15,6%	17,3%	18,0%	18,3%	18,6%

Bij de baten en lasten ten opzichte van de Rijksbijdragen is te zien dat in de MJB de overige baten lager en de materiële lasten juist hoger zijn ingeschat dan de streefwaarden die op basis van de ervaringscijfers vanaf 2018 konden worden bepaald. Voor de totale baten kan worden uitgegaan van ten minste 107,5% en voor de materiële lasten op ongeveer 17,5% van de Rijksbijdragen. Dit duidt nog op de voorzichtigheid die bij het opstellen van de begroting 2023 en de MJB was betracht.

De personele lasten zijn wel rond de streefwaarde van 90% van de Rijksbijdragen ingeschat. Met extra uitgaven vanuit het nog beschikbare NPO-budget kan dit percentage tijdelijk hoger uitkomen.

9. Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van CSG De Waard legt in dit verslag verantwoording af over de wijze waarop ze in 2022 invulling heeft gegeven aan haar wettelijke taken. De Raad van Toezicht heeft vijf hoofdtaken: toezicht houden, werkgever zijn van het College van Bestuur, adviseren van het College van Bestuur, het vervullen van bepaalde bestuurlijke taken en verantwoording afleggen.

De raad heeft zich in 2022 fors vernieuwd met nieuwe leden en een nieuwe voorzitter. In 2022 is vooral veel geïnvesteerd in het professionaliseren van de organisatie. Met Jan Winters als interim bestuurder kwam er rust in de organisatie en kwam er ruimte vooruit te kijken. In oktober is in een mooie bijeenkomst met alle gremia binnen de Waard gesproken over welke lessen te trekken zijn uit zaken die in het verleden niet goed zijn gegaan. Dit is gedaan op basis van een extern onderzoek van waaruit de gedane aanbevelingen zijn overgenomen.

In de tweede helft van 2022 is begonnen met het formuleren van de strategische vraagstukken waar CSG de Waard de komende vijf jaar voor staat. Zodat in 2023 daarop antwoorden kunnen komen. De uitdagingen in het primair onderwijs en dus ook voor onze stichting zijn groot. Met name het steeds weer zorgen voor voldoende én capabele mensen voor de klas is in deze tijd een grote uitdaging.

Ondanks alle uitdagingen zien we als raad van toezicht dat het dagelijks onderwijs binnen De Waard aan de leerlingen onverminderd met de grootste liefde en zorg wordt vormgegeven. We zijn daar dankbaar voor en vormt voor ons de basis en het vertrouwen dat wij met elkaar kunnen blijven bouwen aan het beste en mooiste basisonderwijs voor onze kinderen in de Hoeksche Waard!

Namens de Raad van Toezicht,

Thijs Jasperse

Voorzitter

Hieronder volgt een overzicht van de verplichte bepalingen uit de Code Goed Bestuur ten aanzien van het jaarverslag:

Toezichtkader

CSG De Waard werkt met ingang van augustus 2009 met een raad van toezichtmodel, waarbij het gedachtegoed van Policy Governance wordt gehanteerd. De verantwoordelijkheid voor de organisatie en de realisatie van de doelen van de stichting is belegd bij het College van Bestuur. Hiermee voldoet de stichting aan de eis van de overheid om tot een strikte scheiding tussen bestuur en toezicht te komen. De raad onderschrijft hierbij de Code Goed Bestuur 2021.

Om de vernieuwde RvT te ondersteunen in hun onderlinge relatie, de formulering van hun toezichtvisie en de oprichting van een toezicht- en toetsingskader heeft de RvT een geschikte partij gezocht die haar hierin kan begeleiden. Governance in Balans is de opdracht gegund, het traject dat in 2023 op de agenda staat bestaat uit twee bijeenkomsten.

Tijdens de eerste bijeenkomst, zullen de leden van de RvT hun persoonlijke drijfveren, waarden, ervaringen en verwachtingen bespreken. Dit zal hen helpen om hun visie op toezicht te vormen en te delen. Vervolgens zullen ze belangrijke elementen van hun toezichtvisie bespreken, zoals de maatschappelijke opdracht, de toegevoegde waarde van de RvT en de doelen die ze stellen. De resultaten van deze bijeenkomst zullen worden gebruikt om een concept toezichtvisie te formuleren.

De tweede bijeenkomst zal gericht zijn op het toetsingskader, waarin wordt besproken waar de RvT toezicht op wil houden. De uitkomst van deze bijeenkomst zal worden gebruikt om een concept toetsingskader op te stellen. Dit zal dienen als input voor het informatieprotocol en de toekomstige agenda van de RvT.

Bijeenkomsten en afstemming met de geledingen

De raad is in 2022 veelvuldig online en waar mogelijk live bij elkaar geweest. Er heeft zeven keer een genotuleerd overleg plaatsgevonden in 2022. Buiten deze vergaderingen heeft de raad regelmatig onderling contact gehad en is men door de interim bestuurders op de hoogte gebracht van actuele ontwikkelingen.

Er hebben in 2022 drie overleggen met de GMR plaatsgevonden. Daarnaast is er regelmatig contact tussen de voorzitter van de raad en de voorzitter van de GMR geweest. Ook is er regelmatig contact geweest met een afvaardiging namens het bestuurskantoor en met een afvaardiging namens de directieuren.

Ook in 2022 hebben fysieke schoolbezoeken geen doorgang kunnen vinden en kon de De Waard-middag in januari 2022 niet plaatsvinden. door coronamaatregelen. Wel is er door een lid van de Raad van Toezicht deelgenomen aan de opening van het schooljaar in augustus 2022.

Speerpunten en besluiten

De raad heeft ten behoeve van haar taakuitoefening interne en externe documenten ontvangen, mondelinge en schriftelijke informatie opgevraagd, zowel tijdens vergaderingen als ook op tussentijdse momenten.

Formele besluiten

- De begroting 2022 is vastgesteld.
- Het jaarverslag 2021, bestaande uit het bestuursverslag en jaarrekening, is vastgesteld. Het proces rond de jaarlijkse accountantscontrole is verlopen als gepland en akkoord bevonden.
- Verlenging aanstelling interim bestuurder
- Herstructurering bestuurskantoor

In het verslagjaar heeft de raad zich verder beziggehouden met of laten informeren over diverse onderwerpen:

- Stroomlijnen van de periodieke rapportages aan de RvT
- Covid en (afstands)onderwijs
- Onderwijs en kwaliteit
- Voortgang financiële beheersmaatregelen
- Risicoanalyse
- Klachten
- Evaluatie interim-periode bestuurder
- Kaderbrief 2022 financiën
- Keuze werving bestuurder
- Organisatiestructuur
- Werving nieuwe leden raad van toezicht
- Strategisch beleidsplan
- AZC school Het Uitzicht
- Veiligheidsplan en vertrouwenspersoon
- Ventilatie schoolgebouwen
- Positionering Willem Alexanderschool
- Werving directeur Onderwijs en Kwaliteit
- Jaaropdracht bestuurder a.i.
- Evaluatie Holdingstructuur
- Kritische reflectie op eigen handelen door de RvT vanwege een aantal gebeurtenissen afgelopen jaren, door Bosman & Vos

Overzicht leden

De raad bestaat uit minimaal 3 leden en thans uit 6 leden. De leden hebben zitting voor een termijn van drie jaar met de mogelijkheden van herbenoeming. Leden treden af volgens een vastgesteld rooster. In verband met het toetreden van meerdere nieuwe leden in 2021 en 2022 is er een aangepast rooster van aftreden opgesteld.

<i>Naam</i>	<i>Sinds</i>	<i>Termijn</i>	<i>Hoofdfunctie</i>	<i>Nevenfuncties</i>	<i>Aandachtsgebied</i>
Dhr. M. Jasperse	2022	1e termijn t/m 2025	Directeur adviesbureau	n.v.t.	
Dhr. J. Dirks	2021	1e termijn t/m 2024	Directeur Marketing & Communicatie GP Groot groep Directeur Orange Nanotech B.V.	n.v.t.	Bedrijfsmatig/ Commercieel/ Marketing
Mw. M. Bakker	2021	1e termijn t/m 2024	GZ-psycholoog Eigenaar Leeskliniek Schoolbreed & BR21	n.v.t.	Onderwijskundig/ Pedagogisch
Dhr. M.D.N. Kok	2021	1e termijn t/m 2025	consultant asset- en onderhoudsmanagement	n.v.t.	Huisvesting
Dhr. C.M. Hofland	2022	1e termijn t/m 2025	Docent HBO bedrijfskunde	Toeziethouder bij Stg. Schuldhelpverlening (bezoldigd)	Bedrijfsvoering, financiën
Mw. A.J. Golverdingen- den Hengst	2022	1e termijn t/m 2025	Sector-directeur Samenwerkingsverband Drechtsteden		Onderwijskundig/ Pedagogisch
Mw. M. Nobel	2018	1e termijn t/m 2021 (2022 extra jaar)	Orthopedagoog PPO Rotterdam	n.v.t.	Onderwijskundig/ Pedagogisch

Accountant

In 2022 is opnieuw gebruik gemaakt van de diensten van Mazars accountants & Adviseurs voor het controleren van de jaarrekening. Op 19 juni 2023 heeft de raad het jaarverslag 2022 met inbegrip van de jaarrekening 2022 definitief goedgekeurd. Daarnaast is er een gesprek geweest met Van Ree accountants over de opgestelde risicoanalyse.

Zelfevaluatie

Door het vertrek van 3 leden en de komst van nieuwe leden heeft de raad de zelfevaluatie, in afstemming met inspectie, vervangen door een extern geleide evaluatie naar de gebeurtenissen uit 2021. Deze evaluatie heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2022.

Honorering

De leden van de raad hebben recht op een jaarlijkse vergoeding. Per 1 januari 2022 bedraagt deze vergoeding € 500 per maand voor de voorzitter en € 350 per maand voor de overige leden.

B. Jaarrekening

1. Grondslagen

Algemene toelichting

De jaarrekening is opgesteld:

- op het niveau van het bevoegd gezag en de opgenomen bedragen luiden in hele euro's.
- in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van het Burgerlijk Wetboek Boek 2, titel 9 en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ). Beide vormen de basis voor de jaarverslaggeving van onderwijsinstellingen.

Activiteiten

De activiteiten van CSG De Waard bestaan voornamelijk uit:

- Het instandhouden van protestants-christelijk onderwijs;
- Het bevorderen van activiteiten die de belangen van het christelijk onderwijs ondersteunen.

Consolidatie

Tot en met 2018 heeft consolidatie plaatsgevonden tussen Christelijke Scholengroep De Waard en haar dochtermaatschappijen. In verband met de verkoop van het 100% belang in Facilitair Bedrijf "De Waard" B.V. vindt er met ingang van 2019 geen consolidatie meer plaats.

In de bijlagen bij dit jaarverslag is een aanvullende consolidatie opgenomen met daarin opgenomen Stichting Vermogensbeheer De Waard als extra entiteit. Volledigheidshalve wordt gemeld dat onderstaande entiteiten niet in de consolidatie (in de bijlage) zijn opgenomen:

- Stichting Holding De Waard: Er vinden geen transacties in deze entiteit plaats.
- Stichting Ouderbijdragen De Waard: Er wordt gewerkt op kasbasis en het totaal aan liquiditeiten bedraagt op balansdatum € 204.360 (2021: € 206.780). Dit bedraagt circa 2,6% van het balanstotaal. Op grond hiervan is deze entiteit niet in de consolidatie meegenomen.

Deze consolidatie is uit informatief oogpunt opgenomen.

Verbonden partijen

Als verbonden partijen worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van CSG De Waard en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien geen specifieke grondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. In de balans en staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Materiële vaste activa

Gebouwen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de paragraaf bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Als ondergrens van te activeren zaken wordt € 500,- gehanteerd. In onderstaand overzicht worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.

Categorie	Afschrijvings- percentage per jaar	Afschrijvingsgrens in €
Gebouwen	2 - 10	500
Onderwijsleerpakket (OLP)	6 - 20	500
Meubilair	3 - 20	500
ICT	5 - 33	500

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

CSG De Waard beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de winst-en-verliesrekening.

Vorderingen

Vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Het eigen vermogen bestaat alleen uit publieke middelen. De diverse bestemmingsreserves worden nader toegelicht in de toelichting op de balans.

Reserve herwaardering inventaris

De herwaarderingsreserve die was gevormd door de activering van de aanwezige inventaris per 1-1-2006 is per balansdatum 2022 opgeheven.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Pensioenvoorziening

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basispremies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2022 is 110,9% (2021: 110,6%). Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht om financiële buffers te hebben: extra geld voor tijden dat het financieel slechter gaat. De pensioenregels schrijven voor dat de beleidsdekkingsgraad 126% moet zijn. Ook is wettelijk bepaald dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2 % mag liggen.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen voor verwachte lasten gedurende het dienstverband van de werknemers. Voor deze voorziening is voor de berekening van de contante waarde uitgegaan van een markttrente van 2,82%.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken wordt opgenomen voor de verwachte werkgeverskosten gedurende het resterende dienstverband van de werknemers. Dit betreft werknemers welke naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Voorziening groot onderhoud

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de schoolgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (nominale waarde), zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat**Algemeen**

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten zijn onder andere baten uit de verhuur. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen**Periodiek betaalbare beloningen**

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers.

Pensioenen

De premies voor de pensioenen worden als last opgenomen in de staat van baten en lasten.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Boekwinsten en –verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

2. Financiële instrumenten en risicobeheersing

Om risico's af te dekken die verbonden zijn aan alle belangrijke soorten voorgenomen transacties, en aan de door de instelling gelopen prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's (art. 391.3 BW) wordt het volgende beleid gevoerd:

A. Prijsrisico

Valutarisico

CSG De Waard is alleen werkzaam in Nederland. Er is daarom geen valutarisico.

Marktrisico

CSG De Waard heeft geen effecten en loopt daarom geen risico's ten aanzien van de waardering van effecten.

Rente- en kasstroomrisico

CSG De Waard loopt een minimaal renterisico over de rentedragende vorderingen (de liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Er zijn geen vastrentende schulden (schulden aan kredietinstellingen).

B. Kredietrisico

CSG De Waard heeft geen significante concentraties van kredietrisico en er zijn geen vorderingen verstrekt aan participanten en instellingen waarin wordt deelgenomen. Tevens zijn er geen leningen verstrekt.

C. Liquiditeitsrisico

CSG De Waard maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten. Bij de Rabobank heeft CSG De Waard de beschikking over een spaarrekening.

3. Balans per 31 december 2022 na resultaatbestemming

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
ACTIVA		
1.1 Vaste activa		
1.1.2. Materiële vaste activa	3.310.543	3.312.736
1.1.3. Financiële vaste activa	-	-
	<u>3.310.543</u>	<u>3.312.736</u>
1.2 Vlottende activa		
1.2.2. Vorderingen	1.269.354	2.068.255
1.2.4. Liquide middelen	6.848.024	2.638.536
	<u>8.117.377</u>	<u>4.706.791</u>
Totaal activa	<u>11.427.921</u>	<u>8.019.527</u>
PASSIVA		
2.1 Eigen vermogen	5.865.493	3.664.183
2.2 Voorzieningen	2.482.608	2.157.422
2.3 Langlopende schulden	11.024	109.587
2.4 Kortlopende schulden	3.068.796	2.088.336
Totaal passiva	<u>11.427.921</u>	<u>8.019.527</u>

4. Staat van baten en lasten 2022

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
	€	€	€
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	25.075.459	21.732.925	22.296.102
3.2 Overige overheidsbijdragen	496.286	455.241	71.113
3.5 Overige baten	418.953	214.764	330.654
Totaal baten	25.990.698	22.402.930	22.697.870
Lasten			
4.1 Personeelslasten	20.087.776	18.707.837	18.579.499
4.2 Afschrijvingen	589.560	628.675	539.604
4.3 Huisvestingslasten	1.792.104	1.700.092	1.662.545
4.4 Overige lasten	1.307.197	1.450.198	1.172.784
Totaal lasten	23.776.637	22.486.802	21.954.433
Saldo baten en lasten	2.214.060	-83.872	743.437
6. Financiële baten en lasten	-12.750	-8.700	-17.088
Resultaat	2.201.310	-92.572	726.349
Resultaat deelnemingen	-	-	-
Nettoresultaat	2.201.310	-92.572	726.349

5. Kasstroomoverzicht 2022

	2022	2021
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	2.201.310	726.349
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat		
Aanpassingen voor afschrijvingen	589.560	539.604
Mutaties voorzieningen	325.187	818.599
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat, totaal	914.747	1.358.203
Verandering in werkkapitaal		
Kortlopende vorderingen	798.901	-520.438
Kortlopende schulden	980.460	-297.768
Veranderingen in werkkapitaal, totaal	1.779.361	-818.206
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings materiële vaste activa	-587.368	-687.692
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	12.338
Afname overige financiële vaste activa	-	-
	-587.368	-675.354
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutaties egalisatierekening/ langlopende schulden	-98.563	-2.590.462
Mutatie liquide middelen	4.209.487	-1.999.470
Verloop van de geldmiddelen		
Stand per 1 januari	2.638.536	4.638.006
Mutatie boekjaar	4.209.487	-1.999.470
Eindstand liquide middelen	<u>6.848.023</u>	<u>2.638.536</u>

6. Toelichting op de te onderscheiden posten op de balans

VASTE ACTIVA

1.1.2 Materiële vaste activa				
	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige mat. vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€
Aanschafprijs 31-12-2021	1.236.683	6.097.647	1.968.023	9.302.353
Cum. afschrijvingen t/m 2021	347.839	3.946.026	1.695.753	5.989.618
Boekwaarde 31-12-2021	888.844	2.151.621	272.270	3.312.736
Mutaties 2022				
Investerings 2022	1.603	483.087	102.677	587.368
Afschrijvingen 2022	67.430	436.398	85.732	589.560
Desinvestering aanschafwaarde				-
Desinvestering afschrijvingen				-
Totaal mutaties 2022	-65.827	46.689	16.945	-2.192
Aanschafprijs 31-12-2022	1.238.286	6.580.734	2.070.701	9.889.721
Cum. afschrijvingen t/m 2022	415.269	4.382.424	1.781.485	6.579.178
Boekwaarde 31-12-2022	823.018	2.198.311	289.215	3.310.543

Specificatie van de investeringen in 2022:

- Meubilair en apparatuur € 80.849
- ICT € 402.238
- Leermiddelen € 69.150
- Overige € 33.527

Omdat het totaal aan investeringen vrijwel gelijk was aan de totale afschrijvingslasten is de boekwaarde per 31-12-2022 nauwelijks gewijzigd ten opzichte van de boekwaarde op 31-12-2021.

VLOTTENDE ACTIVA

1.2.2	Vorderingen	31-12-2022	31-12-2021
		€	€
1.2.2.1	Debiteuren	22.983	50.281
1.2.2.2	OCW	185.895	986.416
1.2.2.3	Overige overheden	531.799	508.980
1.2.2.10	Overige vorderingen	410.036	417.925
1.2.2.15	Overlopende activa	118.640	104.653
	Totaal vorderingen	1.269.354	2.068.255

De vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

Belangrijkste wijziging is de afboeking van de vordering op OCW in verband met het betaalritme van de bekostiging per schooljaar. Nu de bekostiging per kalenderjaar wordt berekend is van deze vordering geen sprake meer. De openstaande vordering op OCW heeft betrekking op de regeling voor nieuwkomers (asielzoekers en overige vreemdelingen) voor de maanden november en december van 2022. De beschikking voor deze periode werd net als de betaling van DUO in 2023 ontvangen.

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2022	31-12-2021
		€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	469	336
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	6.847.555	2.638.201
	Totaal liquide middelen	6.848.024	2.638.536

In de liquide middelen is het saldo inbegrepen betreffende de bouw van het Kenniscentrum te Oud-Beijerland. Deze gelden zijn door de Gemeente Hoeksche Waard verstrekt en zijn niet ter vrije besteding beschikbaar. Ultimo 2022 bedraagt dit saldo € 356.070 (eind 2021: € 94.250).

2.1 Eigen vermogen				
	Stand per 1-1-2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2022
	€	€	€	€
Algemene reserve	3.073.798	1.346.740	-	4.420.538
Bestemmingsreserves	590.384	854.571	-	1.444.954
Totaal eigen vermogen	3.664.182	2.201.310	-	5.865.492
Uitsplitsing bestemmingsreserve (publiek)				
Reserve Nationaal Programma Onderwijs	521.139	923.816	-	1.444.954
Eerste waardering activa	8.983	-8.983	-	-
Reserve materieel	60.262	-60.262	-	-
Totaal bestemmingsreserves	590.384	854.571	-	1.444.954

Het eigen vermogen is in 2021 gestegen met ruim € 2,2 miljoen als gevolg van het positieve resultaat. Van de beschikbare middelen voor NPO is € 854,6 duizend onbesteed gebleven. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve voor NPO. Voor de schooljaren 23/24 en 24/25 kunnen scholen nog plannen indienen om doelstellingen vanuit het NPO alsnog te realiseren. Na 24/25 zal het resterende deel van deze bestemmingsreserve vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

De reserves “Eerste waardering activa” en “Materieel” zijn opgeheven omdat deze geen toegevoegde waarde meer hebben. De eerste had nog een beperkte omvang en de tweede was bestemd voor situaties waarbij de materiële bekostiging van OCW tekortschoot. Met het nieuwe bekostigingsstelsel dat per 1-1-2023 is ingevoerd is er geen onderscheid meer tussen personele en materiële bekostiging.

2.2 Voorzieningen

	Stand per 1-1-2022	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Stand per 31-12-2022	Looptijd < 1 jaar	Looptijd 1 - 5 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€
Personeelsvoorzieningen	612.044	104.982	292.061	101.633	323.332	159.143	102.687	61.502
Voorzieningen onderhoud	1.545.378	659.591	45.693	-	2.159.276	271.214	1.888.062	-
Totaal voorzieningen	2.157.422	764.574	337.754	101.633	2.482.608			

	Stand per 1-1-2022	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Stand per 31-12-2022	Looptijd < 1 jaar	Looptijd 1 - 5 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€			
Personele voorzieningen								
Voorziening Jubilea	214.044	-	32.337	9.404	172.302	16.600	94.200	61.502
Voorziening langdurig zieken	398.000	104.982	259.723	92.229	151.030	142.543	8.487	-
Totaal personeelsvoorzieningen	612.044	104.982	292.061	101.633	323.332	159.143	102.687	61.502

Personele voorzieningen

De voorziening personeel bestaat uit de voorziening jubilea en de voorziening langdurige zieken.

Voorziening jubilea

Personeelsleden krijgen na een 25-jarig en 40-jarig dienstverband een jubileumgratificatie. De grootte van de voorziening wordt bepaald door de verwachte lasten op dit punt gedurende het dienstverband van de werknemers. Voor de berekening van de contante waarde is in 2022 uitgegaan van een marktrente van 2,82%. Deze contante waarde heeft geleid tot een verlaging en daardoor een vrijval van de voorziening.

Voorziening langdurig zieken

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid is een voorziening opgenomen.

Van de personeelsleden waar per ultimo 2021 een voorziening voor was getroffen is één medewerker in 2022 uit dienst getreden, één medewerker is gedeeltelijk afgekeurd en heeft nu een lagere werktijdfactor en voor één medewerker wordt herstel verwacht in 2023. Het resterende bedrag van de voorziening voor deze personeelsleden is vrijgevallen. Voor twee medewerkers wordt in 2023 geen herstel meer verwacht.

Voor drie andere medewerkers is ultimo 2022 de inschatting gemaakt dat zij in 2023 niet of slechts gedeeltelijk in het arbeidsproces kunnen terugkeren.

Voorziening groot onderhoud

Jaarlijks wordt uit de exploitatie van de scholen een bedrag toegevoegd aan deze voorziening. Vooralnog is de egalisatiemethode toegepast voor het bepalen van de hoogte van de voorziening.

Op basis van het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) wordt jaarlijks het onderhoud uitgevoerd aan de schoolgebouwen. De uitvoering van het onderhoud wordt sinds 2022 gecoördineerd door OCS.

Gedurende 2023 zal het MJOP worden bijgesteld, waarbij rekening gehouden wordt met de nieuwe voorschriften die vanaf boekjaar 2024 zullen gelden.

2.3 Langlopende schulden

	Stand per 1-1-2022	Verstrekt	Afgeïst	Kortlopend	Stand per 31-12-2022	Looptijd < 1 jaar	Looptijd 1 - 5 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€
Vooruitontvangen investeringssubsidie	15.337	-	4.314		11.024	4.314	6.710	-
Bouwbudget Kenniscentrum	94.250	402.800	140.980	356.070	-	-	-	-
Totaal langlopende schulden	109.587	402.800	145.294	356.070	11.024			

Vooruit ontvangen investeringssubsidies

Het betreft hier de jaarlijkse vrijval van de (oude) egalisatierekening. Deze verloopt in 2024.

Budget Kenniscentrum

Vanaf 2019 zijn bedragen ontvangen op basis van afspraken met de Gemeente Hoeksche Waard voor de bouw van het Kenniscentrum te Oud-Beijerland. De gelden mogen uitsluitend aan de bouw worden besteed. Deze post is gegeven de looptijd van de bouw als langlopende schuld in de balans verantwoord. De slottermijn van de gemeente voor het kenniscentrum bedraagt € 402.800 en is in 2022 verstrekt. In 2022 is een voorschot, betaald in 2021 voor de bouw van Het Mozaïek, door de gemeente teruggevorderd. In bovenstaand overzicht is dit als aflossing verwerkt. De definitieve afrekening met de verschillende partijen binnen het Kenniscentrum moet nog plaatsvinden. Omdat deze verrekening in 2023 wordt verwacht is het resterende saldo als kortlopende schuld opgenomen bij de (vooruit ontvangen) investeringssubsidies.

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2022	31-12-2021
		€	€
2.4.8	Crediteuren	322.996	180.312
2.4.9	Belastingen en sociale premies	842.924	621.037
2.4.10	Schulden ter zake van pensioenen	241.943	226.413
2.4.12	Overige kortlopende schulden	464.144	392.796
2.4.14	Vooruitontvangen OCW-subsidies	124.000	124.000
2.4.15	Investeringsubsidies	356.070	-
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	716.718	542.548
2.4.19	Overige overlopende passiva	-	1.229
	Totaal kortlopende schulden	3.068.796	2.088.336
2.4.12	<u>Overige kortlopende schulden</u>		
	Netto salarissen	6.542	3.607
	Schoolrekeningen	112.132	103.288
	Transitorische posten	7.979	-790
	Overige	337.491	286.691
		464.144	392.796
2.4.17	<u>Vakantiegeld en vakantiedagen</u>		
	Vakantiegeld en -dagen	640.004	542.548
	Eindejaarsuitkering	-	-
	Bindingsstoelage en dag van de leraar	76.714	-
		716.718	542.548

De schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

7. Model G: Verantwoording subsidies

bijlage behorend bij RJ 660.402, geldend vanaf het verslagjaar 2014

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Studieverlof	1278486	22-8-20022	ja
Studieverlof	1278637	22-8-20022	ja
Studieverlof	1278761	22-8-20022	ja
Studieverlof	1285878	22-11-2022	ja

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar: niet van toepassing

8. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Naam crediteur	Bedrag 2022	Toelichting
CSU (schoonmaak)	423.848	Europees aanbesteed 2021. Overeenkomst 01-01-2022 tm 31-12-2024. 3 maanden opzegtermijn. 3 maal stilzwijgend te verlengen voor 12 maanden.
De Vrije Energie Producent	220.994	Europees aanbesteed 2019. Overeenkomst 01-01-2021 tm 31-12-2025.
Gemiva-SVG Groep	107.234	Overeenkomst 01-08-2008 tm 31-07-2023. Stilzwijgend verlengd voor 5 jaar. Opzegtermijn van 1 jaar.
Canon	81.458	Europees aanbesteed 9-12-2020. Contractduur 60 maanden, 3 maanden opzegtermijn. Eenmalig te verlengen met 12 maanden.
ONS	3.025	Overeenkomst 01-01-2023 tm 31-12-2024. Verlenging 2 jaar mogelijk.

Er zijn geen leaseverplichtingen op balansdatum.

9. Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

3.1	Rijksbijdragen	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	20.915.381	18.624.699	19.398.531
3.1.2	Overige subsidies OCW:	2.751.942	1.911.923	1.623.484
3.1.3	Inkomenoverdracht van rijksbijdragen	1.408.136	1.196.303	1.274.087
	Totaal Rijksbijdragen	25.075.459	21.732.925	22.296.102

De totale Rijksbijdragen zijn ruim € 3,3 miljoen hoger dan was begroot voor 2022 en bijna € 2,8 miljoen hoger dan in 2021. Belangrijkste oorzaak is de bijstelling van de bekostiging, enerzijds door de loonstijging van 4,75% en anderzijds vanwege het overnemen van de salaristabel van het voortgezet onderwijs in de cao po. In de begroting waren geen bijstellingen van de bekostiging voorzien.

De overige OCW-subsidies vielen vooral hoger uit door de hoge instroom van leerlingen bij het AZC en de Taalklassen van de Hoesteen. Hierdoor waren de vergoedingen voor nieuwkomers hoger dan was begroot. De regelingen voor nieuwkomers zijn vanuit het Nationaal Programma Onderwijs ook nog verruimd, waardoor er ook voor overige vreemdelingen een hogere vergoeding ontvangen is. De NPO-subsidies, ruim € 1,8 miljoen in 2022 en bijna € 0,9 miljoen in 2021, zijn opgenomen onder de overige OCW-subsidies.

3.2	Overige overheidsbijdragen	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
	Gemeentelijke bijdragen	264.073	118.475	53.247
	Overige overheidsbijdragen	232.213	336.766	17.867
	Totaal overige overheidsbijdragen	496.286	455.241	71.113

De gemeentelijke bijdragen zijn hoger dan begroot vanwege extra middelen voor de noodopvang voor asielzoekers.

De overige overheidsbijdragen betreffen een verrekening van de belastingdienst vanwege heffingen uit eerdere jaren die onterecht geïnd waren. De schikking die getroffen is voor de overname van Facilitair bedrijf "De Waard" BV van € 111 duizend is geboekt onder de overige baten (zie hieronder).

3.5	Overige baten	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
3.5.1	Verhuur	177.523	167.064	159.106
3.5.2	Detachering personeel	125.911	11.700	167.925
3.5.10	Overige	115.519	36.000	3.623
	Totaal overige baten	418.953	214.764	330.654

LASTEN

4.1	Personeelslasten	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.1.1	Lonen en salarissen	18.199.502	17.209.901	16.798.628
4.1.2	Overige personeelslasten	2.006.655	1.570.684	1.922.599
4.1.3	Uitkeringen (-/-)	-118.382	-72.748	-141.728
	Totaal personeelslasten	20.087.776	18.707.837	18.579.499

4.1.1	Lonen en salarissen	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
	Lonen en salarissen	13.908.359		12.514.782
	Sociale lasten	2.020.047		1.836.667
	Premies Participatiefonds	185.849		373.311
	Premies Vervangingsfonds	6.328		5.753
	Pensioenlasten	2.078.920		2.068.115
	Totaal lonen en salarissen	18.199.502		16.798.628

Vanwege de nieuwe cao po 2022, waarin de salaristabel gelijkgetrokken is aan die van het voortgezet onderwijs, zijn de loonkosten ruimschoots hoger dan in de begroting was voorzien. Het verschil is echter niet zo groot als de compensatie van OCW die in de bijstelling van de bekostiging in 2022 werd toegekend. Dat komt omdat in de begroting wel al met een loonstijging was rekening gehouden. Ook was er meer personeel niet in loondienst, zoals te zien is in de specificatie van de overige personeelslasten. Hierdoor vielen de loonkosten juist lager uit. Naast de bestuurder worden ook enkele schoolleiders extern ingehuurd.

De totale formatie is in 2022 toegenomen t.o.v. 2021, zowel in aantal fte als in het aantal medewerkers. Dit komt vooral door de extra aanstellingen vanuit NPO. De NPO-subsidie zijn toegekend voor de schooljaren 21/22 en 22/23, dus 5 maanden van 2021 en geheel 2023.

Formatie - aantal fte (gem.)	2022	2021
Directie	17,1	22,8
Onderwijzend personeel	155,8	150,1
Onderwijsondersteunend personeel	68,7	56,9
	<u>241,6</u>	<u>229,9</u>

Formatie - aantal medewerkers (gem.)	2022	2021
Directie	28	26
Onderwijzend personeel	314	232
Onderwijsondersteunend personeel	167	103
	<u>509</u>	<u>361</u>

4.1.2 Overige personeelslasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
	€	€	€
Dotatie personele voorzieningen	3.349	-	357.668
Inhuur personeel niet in loondienst	1.175.985	525.540	925.234
Nascholing	192.383	205.627	174.489
Bedrijfsgezondheidszorg	71.388	30.000	49.005
Werkkostenregeling	107.465	120.048	86.118
Overige	456.085	689.469	330.085
Totaal overige personeelslasten	2.006.655	1.570.684	1.922.599

4.2 Afschrijvingen	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
	€	€	€
Afschrijvingen materiële vaste activa	589.560	628.675	539.604

De afschrijvingslasten zijn lager dan begroot, omdat sommige investeringen zijn uitgesteld naar 2023.

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
	€	€	€
4.3.1 Huurlasten	66.811	64.000	64.449
4.3.3 Onderhoudslasten	173.106	144.630	135.265
4.3.4 Energie en water	262.980	272.550	260.593
4.3.5 Schoonmaakkosten	544.324	594.029	602.562
4.3.6 Belastingen en heffingen	41.301	37.795	27.915
4.3.7 Dotatie voorziening onderhoud	659.591	549.971	533.571
4.3.8 Overige	43.991	37.117	38.189
Totaal huisvestingslasten	1.792.104	1.700.092	1.662.545

De huisvestingslasten zijn hoger door een bijstelling in de dotatie aan de onderhoudsvoorziening. OCS, die het onderhoud coördineert, is bezig met een herziening van het meerjarig onderhoudsplan, waarbij ook rekening zal worden gehouden met nieuwe voorschriften voor deze voorziening, die naar verluid vanaf boekjaar 2024 gaan gelden.

4.4 Overige lasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
	€	€	€
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	309.945	289.765	293.255
4.4.2 Inventaris en apparatuur	107.872	107.679	101.902
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	610.545	659.683	514.337
4.4.5 Overige	278.836	393.071	263.290
Totaal overige	1.307.197	1.450.198	1.172.784

Het totaal aan overige lasten is € 143 duizend lager dan was begroot, maar wel € 134 duizend hoger dan in 2021. Op de post 'Overige algemene kosten' was € 149 duizend begroot, maar slechts € 44 duizend daadwerkelijk besteed in 2022.

Accountantshonoraria

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

Accountantshonoraria	Realisatie	Realisatie
	2022	2021
	€	€
Onderzoek van de jaarrekening	30.000	29.620
Andere controleopdrachten	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-
Andere niet-controlediensten	<u>6.050</u>	<u>43.412</u>
Totaal overige	36.050	73.032

De controle van de jaarrekening is uitgevoerd door Mazars N.V. accountants.

De niet-controle diensten betreft een advies over risicomanagement door Van Ree accountants. Het onderzoek hiervoor is in 2023 afgerond.

6. Financiële baten en lasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
	€	€	€
6.1 Financiële baten	-	-	-
6.2 Financiële lasten	<u>12.750</u>	<u>8.700</u>	<u>17.088</u>
Saldo financiële baten en lasten	<u>-12.750</u>	<u>-8.700</u>	<u>-17.088</u>

10. Verbonden partijen

<i>Naam</i>	<i>Juridische vorm</i>	<i>Statutaire zetel</i>	<i>Code activiteiten</i>	<i>Eigen vermogen 31-12-22</i>	<i>Art. 2:403 BW</i>	<i>Deelname</i>	<i>Consolidatie</i>
Holding De Waard	Stichting	Oud-Beijerland	4	PM	nee	0%	nee
Vermogensbeheer De Waard	Stichting	Oud-Beijerland	3	PM	nee	0%	nee
Ouderbijdragen De Waard	Stichting	Oud-Beijerland	4	PM	nee	0%	nee
VVE Multifunctionele School	Vereniging	Oud-Beijerland	4	PM	nee	0%	nee

Code activiteiten zijn:

1. Contractonderwijs
2. Contractonderzoek
3. Onroerende zaken
4. Overige

11. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Complexiteitspunten

Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen	3
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	4
Totaal aantal complexiteitspunten	11
Bezoldigingsmaximum 2022 (categorie D)	168.000

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

tabel 1a	bedragen x € 1	Dhr. J. Winters	Dhr. E. Tuk
Functiegegevens		Bestuurder	Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2022		01/08 - 31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	
Dienstbetrekking?		nee	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 70.000	
Beloningen betaalbaar op termijn			
Subtotaal		€ 70.000	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		€ 70.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.	
Bezoldiging		€ 70.000	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.	
Gegevens 2021			
Aanvang en einde functievervulling in 2021		n.v.t.	1/1 - 30/9
Omvang dienstverband (in fte)			1,0
Dienstbetrekking?			ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen			€ 100.387
Beloningen betaalbaar op termijn			€ 22.892
Subtotaal			€ 123.279
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			€ 121.915
-/- Onverschuldigd betaald bedrag			€ 1.364
Bezoldiging			€ 123.279

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode tot en met de 12^e maand.

<i>tabel 1b</i>	<i>bedragen x € 1</i>		Dhr. J. Winters		P. Gilden		Dhr. W.H.L. van Limpt	
Functiegegevens	Bestuurder		Bestuurder		Bestuurder		Waarnemend voorzitter CvB	
Kalenderjaar	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Periode functievervulling in het kalenderjaar	01/01 -31/7	31/8 - 31/12	-	14/7 - 31-8	-	01/01 - 07/07	-	01/01 - 07/07
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7	5	-	2	-	7	-	7
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	920	568	-	89	-	1408	-	1408
<i>Individueel toepasseljk bezoldigingsmaximum</i>								
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 206	€ 199	€ 206	€ 199	€ 206	€ 199	€ 206	€ 199
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 158.800	€ 138.500	-	€ 55.400	-	€ 187.200	-	€ 187.200
Individueel toepasseljk bezoldigingsmaximum gehele periode kalendermaand 1t/m 12	€ 297.300		€ 55.400		€ 187.200			
<i>Bezoldiging (alle bedragen exclusief BTW)</i>								
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief	€ 137,50	€ 137,50	-	€ 131,25	-	€ 125,00	-	€ 125,00
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 126.500	€ 78.100	-	€ 11.681	-	€ 176.000	-	€ 176.000
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1t/m 12	€ 204.600		€ 11.681		€ 176.000			
/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	
Bezoldiging	€ 204.600		€ 11.681		€ 176.000			
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

<i>tabel 1c</i>	<i>bedragen x € 1</i>		T. Jasperse	M.D.N. Kok	M. Gelske Bakker	J. Dirks	C.M. Hofland	J.A. Golverdingen - den Hengst
Functiegegevens	Voorzitter RvT		Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/10 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/02 - 31/12	01/11 - 31/12	
Bezoldiging								
Bezoldiging	€ 1.500	€ 4.500	€ 4.200	€ 1.800	€ 3.850	€ 700		
Individueel toepasseljk bezoldigingsmaximum	€ 6.300	€ 16.800	€ 16.800	€ 16.800	€ 15.400	€ 2.800		
/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Bezoldiging	€ 1.500	€ 4.500	€ 4.200	€ 1.800	€ 3.850	€ 700		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	

In 2021 werden uitsluitend vacatiegelden verstrekt aan de leden van de RvT. In totaal € 1.000 aan de voorzitter en lagere bedragen aan de andere leden van de RvT.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder.

Niet van toepassing

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Zie tabel in de jaarrekening 2021

12. Verantwoording werkdrukmiddelen en NPO-middelen

Verantwoording werkdrukmiddelen	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
Ontvangen werkdrukmiddelen	755.401	664.036
Uitgaven werkdrukmiddelen		
Loonkosten	317.099	334.194
Personeel niet in loondienst	12.368	6.151
Overige personeelskosten	211.466	193.986
Afschrijvingslasten	23.390	22.593
Leermiddelen	4.544	2.617
Culturele vorming	1.219	250
Totaal uitgaven werkdrukmiddelen	570.086	559.790
Resultaat werkdrukmiddelen	185.316	104.245

De overige personeelslasten betreffen voornamelijk bewegingsonderwijs.

Verantwoording NPO	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
Ontvangen NPO-gelden	1.825.417	861.142
Uitgaven NPO		
Loonkosten	712.560	120.497
Personeel niet in loondienst	27.351	5.595
Nascholing	45.759	22.890
Overige personeelskosten	46.499	160.650
Afschrijvingslasten	12.069	-
Leermiddelen	35.825	24.069
Overige lasten	21.538	6.302
Totaal uitgaven NPO	901.601	340.004
Resultaat NPO	923.816	521.139

De niet bestede NPO middelen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO.

13. Bestemming van het resultaat 2022

Het resultaat van € 2.201.310 wordt als volgt verdeeld:

Algemene reserve	1.346.740
Bestemmingsreserve NPO	923.816
Eerste waardering activa	-8.983
Reserve materieel	-60.262
Totaal resultaat	<u>2.201.310</u>

14. Ondertekening van de Jaarrekening 2022

Oud Beijerland, 19 juni 2023

Vastgesteld door:

College van Bestuur

Goedgekeurd door:

Raad van Toezicht

J. Winters
Voorzitter College van Bestuur

M. Jasperse
Voorzitter Raad van Toezicht
(namens de leden)

C. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

D. Bijlagen

1. Geconsolideerde balans - inclusief Vermogensbeheer De Waard

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
ACTIVA		
1.1 Vaste activa		
1.1.2. Materiële vaste activa	4.894.675	4.918.350
1.1.3. Financiële vaste activa	-	-
	<u>4.894.675</u>	<u>4.918.350</u>
1.2 Vlottende activa		
1.2.2. Vorderingen	1.276.120	2.068.255
1.2.4. Liquide middelen	<u>7.124.208</u>	<u>2.868.547</u>
	<u>8.400.328</u>	<u>4.936.802</u>
Totaal activa	<u>13.295.003</u>	<u>9.855.152</u>
PASSIVA		
2.1 Eigen vermogen	7.599.893	5.388.299
2.2 Voorzieningen	2.606.595	2.266.408
2.3 Langlopende schulden	11.024	109.587
2.4 Kortlopende schulden	3.077.492	2.090.858
Totaal passiva	<u>13.295.003</u>	<u>9.855.152</u>

2. Geconsolideerde staat van baten en lasten - inclusief Vermogensbeheer De Waard

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
	€	€	€
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	25.075.459	21.732.925	22.296.102
3.2 Overige overheidsbijdragen	496.286	455.241	71.113
3.5 Overige baten	<u>474.651</u>	<u>214.764</u>	<u>384.098</u>
Totaal baten	<u>26.046.395</u>	<u>22.402.930</u>	<u>22.751.314</u>
Lasten			
4.1 Personeelslasten	20.087.776	18.707.837	18.579.499
4.2 Afschrijvingen	630.103	628.675	579.751
4.3 Huisvestingslasten	1.788.688	1.700.092	1.669.110
4.4 Overige lasten	<u>1.315.158</u>	<u>1.450.198</u>	<u>1.175.097</u>
Totaal lasten	<u>23.821.725</u>	<u>22.486.802</u>	<u>22.003.458</u>
Saldo baten en lasten	2.224.670	-83.872	747.856
6. Financiële baten en lasten	-13.076	-8.700	-17.420
Resultaat	<u>2.211.594</u>	<u>-92.572</u>	<u>730.436</u>

2.1 Groepsvermogen				
	Stand per 1-1-2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2022
	€	€	€	€
2.1.1 Algemene reserve	4.797.915	1.357.023	-	6.154.938
2.1.2 Bestemmingsreserves	590.384	854.571	-	1.444.954
Totaal eigen vermogen	5.388.299	2.211.594	-	7.599.892
2.1.1 Uitsplitsing algemene reserve				
Algemene reserve CSG de Waard	3.073.798	1.346.740	-	4.420.538
Algemene reserve Vermogensbeheer de Waard	1.724.117	10.284	-	1.734.400
Totaal eigen vermogen	4.797.915	1.357.023	-	6.154.938
2.1.2 Uitsplitsing bestemmingsreserve (publiek)				
Reserve Nationaal Programma Onderwijs	521.139	923.816	-	1.444.954
Eerste waardering activa	8.983	-8.983	-	-
Reserve materieel	60.262	-60.262	-	-
Totaal bestemmingsreserves	590.384	854.571	-	1.444.954

3. Gegevens van de rechtspersoon

Contactgegevens

Naam	CSG De Waard
Volledige naam	Stichting Christelijke Scholengroep De Waard
Nr. bevoegd gezag	41127
Adres	Maseratilaan 14, 3261 NA Oud-Beijerland
Telefoon	0186-621461
Emailadres	bestuur@csgdewaard.nl
Website	www.csgdewaard.nl

Contactpersoon

Naam	M. Driessen
Functie	Controller (a.i.)
Emailadres	m.driessen@csgdewaard.nl

14. Ondertekening van de Jaarrekening 2022

Oud Beijerland, 19 juni 2023

Vastgesteld door:

College van Bestuur

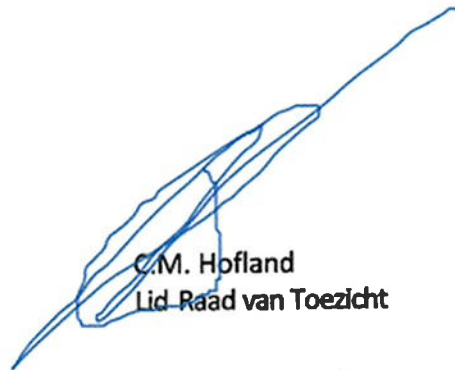
J. Winters
Voorzitter College van Bestuur

Goedgekeurd door: Raad van

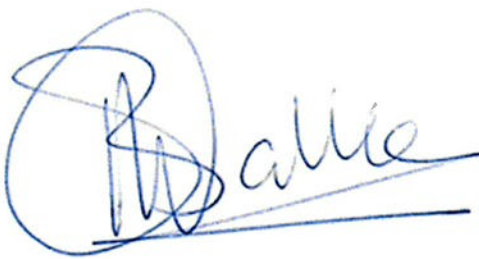
Toezicht

M. Jasperse
Voorzitter Raad van Toezicht

C.M. Hofland
Lid Raad van Toezicht

M. Gelske Bakker
Lid Raad van Toezicht

J. Dirks
Lid Raad van Toezicht

M.D.N. Kok
Lid Raad van Toezicht

J. A. Golverdingen-den Hengst
Lid Raad van Toezicht